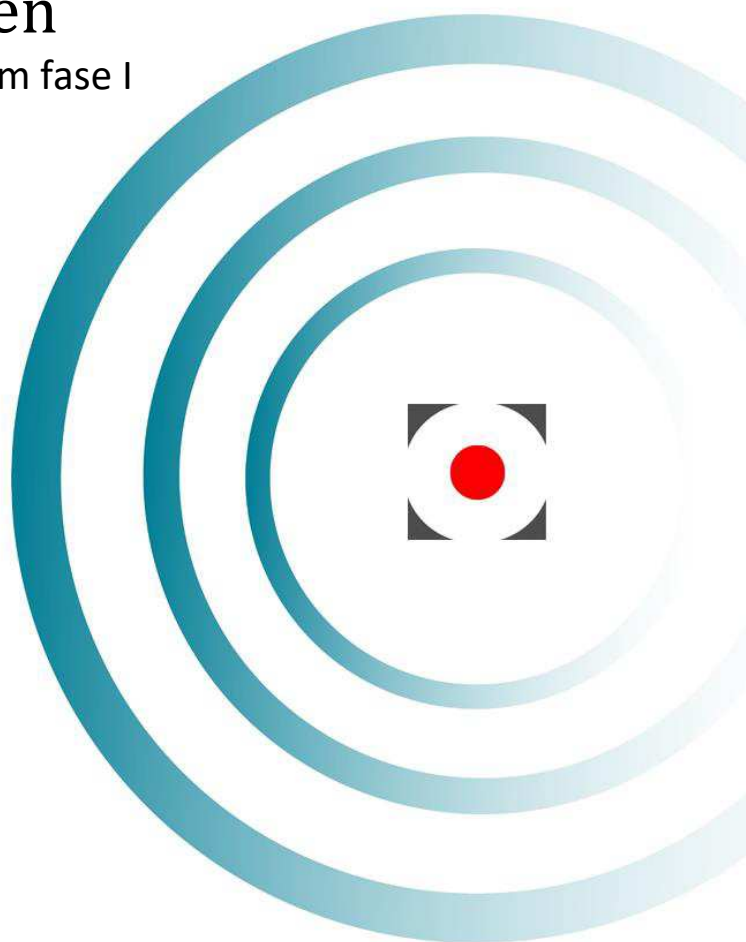

12. februar 2018

Praktikertjek af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

Evalueringsaktivitet - Jobreform fase I

Indholdsfortegnelse

SAMMENFATNING	3
ANBEFALINGER	10
1. INDLEDNING	18
1.1 BAGGRUND OG FORMÅL	18
1.2 PRAKTIKERTJEKETS METODE.....	18
1.3 LÆSEVEJLEDNING.....	19
2. KONTANTHJÆLPSLOFTET OG 225-TIMERSREGLER	21
2.1 INTENTIONERNE MED NYE YDELSESRÆGLER	21
2.2 MEKANISMERNE I KONTANTHJÆLPSLOFTET	21
2.3 MEKANISMERNE I 225-TIMERSREGLER	22
2.4 HVOR MANGE OMFATTER REGLERNE	22
3. KOMMUNERNES ARBEJDE MED REGLERNE	24
3.1 AKTØRER I INDSATSEN OMKRING KONTANTHJÆLPSLOFTET OG 225-TIMERSREGLER.....	24
3.2 KOMMUNERNES OPGAVER OG ROLLEFORDELING I ARBEJDET MED KONTANTHJÆLPSLOFTET OG 225-TIMERSREGLER	25
3.3 FORMIDLINGSINDSATSEN VED IMPLEMENTERINGEN AF REGLERNE	27
3.4 FORMIDLINGSINDSATSEN I DEN LØBENDE DRIFT	28
3.5 UDFORDRINGER I FORMIDLINGSINDSATSEN OMKRING REGLERNE	32
3.6 OPSAMLING.....	34
4. JOB-CENTER- OG YDELSESMEDARBEJDERNES VURDERING AF FOKUS PÅ SAMT EGEN VIDEN OM OG FORMIDLING AF REGLERNE	36
4.1 MEDARBEJDERNES VURDERING AF HVILKET FOKUS DER ER PÅ FORMIDLING AF REGLERNE	36
4.2 MEDARBEJDERNES VURDERING AF EGEN VIDEN OM OG EVNE TIL AT FORMIDLE INTENTIONERNE BAG REFORMEN	38
4.3 MEDARBEJDERNES VURDERING AF HVORDAN REGLERNE PÅVIRKER INDSATSEN	40
4.4 OPSAMLING.....	43
5. MEDARBEJDERNES SYN PÅ BORGERENS FORSTÅELSE AF REGLERNE OG ADFÆRD IFT. REGLERNE	44
5.1 MEDARBEJDERNES VURDERING AF, HVOR GODT BORGERNE FORSTÅR MEKANISMERNE OG INCITAMENTERNE?	44
5.2 HVAD ER MEDARBEJDERNES VURDERING AF, HVILKEN VIRKNING REGLERNE HAR PÅ BORGERNES ADFÆRD OG HANDLINGER IFT. ARBEJDE?	45
5.3 OPSAMLING.....	47
6. BORGERNES VURDERING AF EGEN VIDEN OG HANDLEMULIGHEDER IFT. REGLERNE	48
6.1 HAR BORGERE TILSTRÆKKELIG VIDEN OM/KENDSKAB TIL MEKANISMERNE OG INCITAMENTERNE TIL, AT DE KAN HANDLE PÅ DERES SITUATION?	49
6.2 HVORDAN OMSÆTTER BORGERNE REGLER OG INCITAMENTER I KONKRETE HANDLINGER/ÆNDRET ADFÆRD?	52
6.3 OPSAMLING.....	53
7. FORSKELLE I MEDARBEJDERNES OG BORGERNES VURDERING AF VIDEN OG HANDLEMULIGHEDER IFT. REGLERNE	54
7.1 OPSAMLING.....	56
BILAG 1 – METODE: MEDARBEJDETSURVEY	57
BILAG 2 – METODE: BORGERESURVEY	59

Sammenfatning

Undersøgelsens baggrund og indhold

Den 18. november 2015 indgik den daværende regering (Venstre), Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti en aftale om et kontanthjælpssystem, hvor det bedre kan betale sig at arbejde – denne aftale kaldes Jobreform fase I. Hovedelementerne i aftalen var et nyt kontanthjælpsloft, der sikrer en mærkbar økonomisk gevinst ved at gå fra kontanthjælp til arbejde, og et skærpet krav om rådighed ved at indføre 225-timersreglen. Reglerne trådte i kraft i den 1. oktober 2016.

Reglerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen omfatter en stor gruppe borgere. I første halvår af 2017 var godt 175.000 borgere på enten kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse og kunne dermed være omfattet af kontanthjælpsloftet og/eller 225-timersreglen. Knap en tredjedel af denne gruppe har været berørt af enten 225-timersreglen eller kontanthjælpsloftet i første halvår af 2017.

Reglerne er komplekse og realiseringen af reformens intentioner om, at flere skal i ordinær beskæftigelse hænger tæt sammen med, om borgere og medarbejdere forstår de økonomiske incitamenter og mekanismer, der ligger til grund for ordningerne. Derfor har mploy for STAR gennemført undersøgelsen "Praktikertjek af Jobreform fase I – Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen". Formålet med undersøgelsen er:

- At afdække om borgere og sagsbehandlere forstår mekanismerne og incitamenterne i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen
- At afdække om borgere og sagsbehandlere forstår at omsætte mekanismerne til praktisk handling
- At afdække udfordringerne i forhold til formidlingen af reglerne og i forhold til at omsætte reglerne til praktisk handling

Derudover skal praktikertjekket bidrage med anbefalinger til, hvordan forståelsen og formidlingen af reglerne og mekanismerne kan styrkes.

Undersøgelsens datagrundlag

Afdækningen af arbejdet med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen er baseret på en høj grad af inddragelse af kommunerne. Praktikertjekket bygger primært på følgende aktiviteter:

- Afdækningsworkshops med medarbejdere fra jobcentre (sagsbehandlere/jobkonsulenter) og ydelseskontorer i ni kommuner, hvor der har været fokus på at afdække kommunernes organisering og tilrettelæggelse af indsatsen i arbejdet med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.
- En landsdækkende survey med deltagelse af 988 medarbejdere i kommunerne. Det er medarbejdere i jobcentre, som varetager kontaktføløbet for borgere i målgrupperne for kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen samt medarbejdere i kommunernes ydelseskontorer.

- En landsdækkende survey med deltagelse af 991 borgere. Det er borgere, som enten er berørt¹ af kontanthjælpsloftet samt borgere, der er berørt eller varslet om at være omfattet af 225-timersreglen.

Et jobcenterpanel med deltagelse af fem kommuner, KL, UDK og STAR har bidraget til tolkningen af resultaterne, kvalificering af processen og udvikling af anbefalinger med baggrund i analysens resultater.

Undersøgelsens resultater

I gennem afdækningen af kommunernes arbejde med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen har det vist sig, at kommunernes organisering og tilgang til reglerne er meget ensartet. Der er i høj grad sammenfald mellem kommunerne i forhold til, hvordan muligheder og udfordringer opleves omkring arbejdet med reglerne. Det giver i udgangspunktet et godt afsæt for vidensdeling på tværs af kommunerne og for at skabe relevante tværgående løsninger, der kan styrke den kommunale formidlingsindsats.

I det følgende sammenfattes undersøgelsens resultater under tre overskrifter:

- A. Forståelsen og formidlingen af reglernes mekanismer og incitamenter.
- B. Reglernes betydning for beskæftigelsesindsatsen.
- C. Reglernes betydning for borgernes adfærd.

A. FORSTÅElsen OG FORMIDLINGEN AF REGLERNEs MEKANISMER OG INCITAMENTER

Medarbejderne i de kommunale jobcentre og ydelseskontorer er de primære aktører i formidlingen af mekanismerne og incitamenterne i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen over for borgerne. Hvis formidlingsindsatsen skal lykkes, kræver det, at de kommunale medarbejdere forstår reglerne, har fokus på at formidle reglerne, føler sig klædt på til at formidle reglernes mekanismer og incitamenter til borgerne, og at formidlingen sker på et hensigtsmæssigt tidspunkt i borgerens ydelsesforløb.

I undersøgelsen har der været fokus på at afdekke praksis ud fra ovenstående perspektiver. Der har samtidig været fokus på, at afdekke på hvilket niveau borgere og medarbejdere i kommunerne forstår og kan formidle reglerne. Niveauerne går fra den overordnede intention med reglerne, til hvordan reglerne konkret udmønter sig i ydelsesreguleringer, se figur 1. Der har især været fokus på medarbejdernes og borgernes forståelse og formidling af incitamenter, mekanismer i reglerne og den konkrete udmøntning i ydelsesreguleringer – dvs. de tre nederste niveauer i figur 1.

Figur 1: Niveauer i forståelsen og formidlingen af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

Intention i reglerne

- Det skal betale sig at arbejde
- Styrket fokus på rådighed

Incitamenterne i reglerne

- En mærkbar økonomisk gevinst ved arbejde
- ...også job i få timer eller job i den lave ende af lønskalaen

Mekanismer

- Der skal optjenes ordinære timer for at have ret til fuld ydelse
- Kun delvis fradrag af lønnede timer i kontanthjælp m.v.
- Optjening af ordinære timer skaber luft under kontanthjælpsloftet, så der udbetales mere i boligstøtte/særlig støtte

Konkret udmøntning af reglerne

- Ydelsesreguleringer i boligstøtte/særlig støtte som følge af kontanthjælpsloftet.
- Beregning af optjente timer mv.

¹ Berørte borgere betyder i denne sammenhæng borgere, der har fået reduceret deres ydelsesudbetaling med baggrund i kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.

Stort fokus på reglerne

Undersøgelsen viser, at ledere og medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer har haft stort fokus på formidlingsindsatsen over for borgerne, især i forbindelse med implementeringen af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i 2016, men også efterfølgende.

I forbindelse med implementeringen har der været store informationsmøder, rundringning til ydelsesmodtagere m.v. En række kommuner har arbejdet med at inddrage eksterne aktører i formidlingsindsatsen, herunder eksempelvis frivillige organisationer, boligsociale organisationer med henblik på at sikre, at informationen om reglerne når bredt ud. Nogle kommuner arbejder fortsat med disse samarbejder for at sikre, at borgerne har gode muligheder for information samt råd og vejledning om reglerne.

Der er også fortsat et medarbejder- og ledelsesfokus på reglerne i jobcentrene og ydelseskontorerne, men der kan dog være et potentiale i at styrke det ledelsesmæssige fokus. Det skal ses i lyset af, at undersøgelsen peger på, at et ledelsesmæssigt fokus har stor betydning for jobcentermedarbejderne vurdering af, om reglerne understøtter et jobrettet fokus i beskæftigelsesindsatsen. 25 pct. af jobcentermedarbejderne vurderer, at der er en høj grad af ledelsesfokus på reglerne, og 30 pct. af jobcentermedarbejderne vurderer, at der kun i mindre grad eller slet ikke er ledelsesfokus på reglerne.

Størst fokus på reglerne tidligt i ledighedsforløbet

Medarbejderne i jobcentrene og ydelseskontorerne har især stort fokus på formidlingen af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen tidligt i borgernes ledighedsforløb. Formidlingsindsatsen er således mest systematisk og intensiv, når borgerne melder sig ledig i jobcentret og i forbindelse med visitationssamtalen i jobcentret. Her arbejder både ydelsesmedarbejdere og jobcentermedarbejdere med mundtlig og skriftlig formidling af reglerne over for borgerne.

I det videre kontaktføreløb efter visitationssamtalen er det jobcentermedarbejderne, der er primære aktører i at sikre vejledning i forhold til kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Det er typisk op til den enkelte jobcentermedarbejder at vurdere, hvordan og i hvilket omfang reglerne skal indgå i kontaktføreløbet.

Det er vigtigt for borgerne at have viden om både kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen helt fra starten af deres ledighedsforløb, så borgerne derved er opmærksomme på, at de skal optjene timer. De skal også være opmærksomme på, at de kan få en økonomisk gevinst ved, at lønnen ikke modregnes fuldt ud, og at der samtidig skabes luft under kontanthjælpsloftet til udbetaling af mere bolig støtte/særlig støtte. I forhold til 225-timersreglen oplever jobcentermedarbejderne dog, at borgerne ikke nødvendigvis er disponeret for at modtage kompleks information om optjening af timer, på dette tidlige tidspunkt. Borgerne har et større behov - og er mere lydhøre - for vejledning om mekanismerne i 225-timersreglen, når den eventuelle effektivering af 225-timersreglen rykker tættere på. Det gælder også kontanthjælpsloftet, hvis borgerne ikke umiddelbart er berørt af kontanthjælpsloftet.

Analysen peger således på, at der kan være et potentiale i at ændre på timingen af informationsarbejdet, så informationen tones efter borgernes behov på forskellige tidspunkter i ledighedsforløbet.

Medarbejderne forstår generelt reglerens intentioner, incitamenter og mekanismer

Analysen viser generelt, at medarbejderne i jobcentrene og ydelseskontorerne vurderer, at de forstår intentionerne i både kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen samt reglerens incitamenter og mekanismer. Således angiver 81 pct. af medarbejderne i medarbejdersurveyen, at de i høj

grad (42 pct.) eller nogen grad (39 pct.) forstår incitamenterne og mekanismerne i kontanthjælpsloftet, mens 80 pct. angiver, at de i høj grad (51 pct.) eller i nogen grad (29 pct.) forstår incitamenterne og mekanismerne i 225-timersreglen.

De gennemførte afdækningsworkshops peger på, at de forståelsesmæssige udfordringer, der måtte være i forhold til både 225-timers reglen og kontanthjælpsloftet, typisk handler om usikkerhed omkring den konkrete udmøntning af mekanismerne i ydelsesudbetalinger, når borgeren har ordinære timer ved siden af kontanthjælpen. Usikkerheden ligger i forståelsen af, hvordan ydelsesreguleringer i boligstøtten/særlig støtte faktisk udmøntes under kontanthjælpsloftet, når der er ordinære timer ved siden af kontanthjælpen. Der ligger også en usikkerhed i, hvordan timer tælles op ift. kravet om 225 timer.

Selvom medarbejderne forstår reglerne, oplever flere, at de kan være svære at formidle

Selvom en stor andel af medarbejderne tilkendegiver, at de forstår reglerne, indikerer både de gennemførte afdækningsworkshops og surveyen blandt medarbejderne i jobcentrene og ydelseskontorerne, at det kan være en udfordring at formidle detaljerne i reglerne over for nogle borgere.

For kontanthjælpsloftet ligger udfordringen i at formidle mekanismerne i reglen - herunder hvordan optjening af ordinære løntimer skaber "luft" under kontanthjælpsloftet. For 225-timersreglen ligger den primære udfordring i at formidle, hvordan borgerne kan forvente, at deres arbejdstimer indgår i opgørelsen af de 225 timer, samt hvilket samspil der er med kontanthjælpsloftet, når der optjenes timer.

Det er typisk den enkelte jobcentermedarbejder, der individuelt beslutter, hvordan reglerne inddrages i samtaler med borgerne. Mange jobcentermedarbejdere afholder sig fra at vejlede borgerne om konkrete økonomiske konsekvenser af reglerne, men henviser i stedet borgere, der efterspørger denne viden, til ydelseskontorerne.

Der er generelt gjort en del for at understøtte kommunernes formidling af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. STAR's pjecer anvendes meget, og nogle kommuner har selv udviklet informationsmaterialer, som imødekommer deres specifikke ønsker og krav. Der efterspørges imidlertid stadig mere enkle og vedkommende informationsmaterialer, som kan understøtte formidlingsindsatsen i forhold til kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen over for borgerne.

Trods den formidlingsmæssige udfordring forstår flertallet af borgerne reglerne

Trods udfordringerne med at formidle reglernes mekanismer og konkrete økonomiske konsekvenser over for borgerne, vurderer medarbejderne i jobcentrene og ydelseskontorerne, at en stor andel af borgerne forstår incitamenterne og mekanismerne. Ca. 70 pct. af medarbejderne i jobcentrene og ydelseskontorerne angiver i medarbejdersurveyen, at de oplever, at borgerne i høj grad eller i nogen grad forstår konsekvenserne af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Hovedparten af borgerne vurderer også selv, at de forstår forskellige aspekter af reglerne.

Den mundtlige formidling har størst gennemslagskraft

Borgersurveyen viser, at ca. 55 pct. af borgerne i høj grad eller nogen grad vurderer, at de ansatte i kommunerne har været gode til mundtligt at forklare betydningen af henholdsvis kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. En lidt lavere andel af borgerne vurderer, at den skriftlige information de har fået om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, har været til at forstå. Borgerne vurderer også, at de primært får skriftlig information, og der er et generelt billede i undersøgelse af, at brugen af skriftligt materiale er mere systematisk og indarbejdet end den mundtlige vejledning. Det peger på et potentiale for, at borgernes forståelse af reglerne kan styrkes gennem mere mundtlig formidling af reglerne.

Der kan være behov for at styrke formidlingen omkring konkrete økonomiske gevinster ved ordinære timer

Medarbejderne i jobcentre og ydelseskontorer og borgerne peger på, at der er behov for at styrke vejledningen om de konkrete økonomiske gevinster ved arbejde ved siden af kontanthjælpen. Det vil sige det nederste niveau i figur 1. Jobcentermedarbejdernes kommunikation med borgerne er typisk rettet mod de generelle mekanismer i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen – dvs. at der er en gevinst ved at arbejde og udsigt til nedsat ydelse hvis ikke borgeren optjener 225-timer. Det er imidlertid vanskeligt for sagsbehandlerne at blive mere specifikke, i forhold til de konkrete økonomiske konsekvenser af at have ordinære timer for den enkelte borger.

Samspillet og videndelingen mellem ydelses- og jobcentermedarbejdere kan styrkes

Afdækningen af indsatsen peger også på, at medarbejderne i jobcentrene oplever, at de har begrænset adgang til information om borgernes status i forhold til kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, herunder:

- om borgerne har fået nedsat boligstøtten som følge af kontanthjælpsloftet.
- om borgerne har modtaget varslingsbrev om 225-timersreglen eller har fået ydelsen reduceret som følge af reglen.
- hvor mange timer borgerne har optjent.

Ydelseskontorerne har adgang til noget af denne viden, men der er et begrænset samspil og en begrænset systemmæssigoverførsel af denne viden til medarbejderne i jobcentrene. Mange medarbejdere i jobcentrene efterspørger derfor en bedre informationsudveksling/-deling internt i kommunen, så den viden eller information, der ligger hos ydelseskontorerne om borgernes optjeningsstatus mv., kan nyttiggøres i jobcentermedarbejdernes møde med borgerne. Dette kan sætte medarbejderne i jobcentrene i stand til at vejlede med udgangspunkt i borgernes situation og tilpasse deres vejledningsindsats bedre, således at vejledningen ydes på det tidspunkt, der er mest relevant for den enkelte borger.

B. REGLERNES BETYDNING FOR BESKÆFTIGELSESIKTSATSSEN

Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen bruges aktivt i kontaktføreløbet

Undersøgelsen viser, at reglerne bruges aktivt i kontaktføreløbene for ydelsesmodtagere. 80 pct. af jobcentermedarbejderne i medarbejdersurveyen angiver, at de i høj grad eller nogen grad informerer borgerne om konsekvenserne af reglerne. 85 pct. af medarbejderne angiver, at de i samtalerne i kontaktføreløbet i høj grad eller nogen grad sætter fokus på de økonomiske gevinster ved at arbejde. Surveyen viser samtidig, at medarbejderne, der arbejder med jobparate borgere, i lidt større omfang end medarbejderne, der arbejder med de øvrige målgrupper, bruger reglerne aktivt i kontaktføreløbet. 15 pct. af medarbejderne i jobcentrene angiver, at de i mindre grad eller slet ikke har fokus på at formidle de økonomiske gevinster overfor borgerne.

Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen understøtter særligt jobfokus for de jobparate

Undersøgelsen viser, at kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen understøtter et jobrettet fokus i beskæftigelsesindsatsen. 78 pct. af medarbejderne i jobcentrene, som arbejder med jobparate kontanthjælpsmodtagere, angiver, at reglerne i høj grad (40 pct.) eller nogen grad (38 pct.) medvirker til et jobrettet fokus i beskæftigelsesindsatsen.

Billedet er ikke lige så tydeligt for de øvrige ydelsesgrupper. Her angiver 61 pct. af medarbejderne i jobcentrene, at reglerne i høj grad (26 pct.) eller nogen grad (35 pct.) understøtter et

jobbrettet fokus i indsatsen. Reglerne synes generelt at blive brugt mere aktivt i indsatsen for jobparate kontanthjælpsmodtagere end for de øvrige grupper.

225-timerreglen bruges særligt som motivationsfaktor for de jobparate på kontanthjælp

Især 225-timersreglen inddrages i det løbende kontaktføreløb med ydelsesmodtagerne. Sagsbehandlerne vurderer, at reglerne kan bruges som en motivationsfaktor i indsatsen. 68 pct. angiver, at de i høj grad eller nogen grad inddrager 225-timers reglen som en motivationsfaktor. Det er en lidt mindre andel, der anvender kontanthjælpsloftet som motivation til arbejde.

Det er særligt i forhold til de jobparate, at reglernes økonomiske incitament vurderes til at være en motivationsfaktor. Det er ikke i lige så høj grad vurderingen at de økonomiske incitament er en motivationsfaktor for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, integrationsborgere og uddannelseshjælpsmodtagere. Det kan hænge sammen med, at en større del af disse grupper er undtaget fra 225-timersreglen eller ikke er omfattet af kontanthjælpsloftet, da deres ydelsesniveau er for lavt. De vil dermed ikke nødvendigvis opleve så stort et økonomisk incitament, som de jobparate kontanthjælpsmodtagere.

Der er også medarbejdere der oplever, at reglerne tager fokus fra den jobbrettede indsats.

I afdækningsworkshops med kommuner er der peget ind på, at det kan være vanskeligt at finde den rette balance mellem fokus på job og fokus på kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

For de jobparate handler det om, at for meget fokus på at optjene 225 timer kan tage fokus fra målet om selvforsørgelse. Det kan også handle om en bekymring for, at inddragelse af reglerne i samtalerne giver et behov for at tale om borgerens økonomiske situation.

Undersøgelsen peger også på, at jobcentermedarbejderne oplever, at især borgere længere fra arbejdsmarkedet har færre handlemuligheder end de jobparate ift. at opnå ordinære timer, hvilket kan medføre, at nogle borgere resignerer i forhold til at optjene ordinære timer. Der er også blandt jobcentrene opfattelser af, at reglerne kan blive en barriere i borgernes forløb, fordi der opstår behov for at optjene timer på kort sigt, som kan afbryde en igangværende langsigtet plan for borgernes integration på arbejdsmarkedet.

En nøgle, til at få arbejdet med disse oplevelser hos medarbejderne, kan ligge i at få sat mere ledelsesfokus på, hvordan reglerne kan inddrages i samtalerne, så de understøtter jobfokus.

C. REGLERNES BETYDNING FOR BORGERNES ADFÆRD

Borgerne forstår de økonomiske incitament i reglerne og reagerer på det

Undersøgelsen peger på, at kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen for nogle borgere indeholder virksomme incitamentsstrukturer, som kan bidrage til, at flere kommer i arbejde.

Ca. halvdelen af medarbejderne vurderer, at reglerne i høj grad eller nogen grad giver borgerne klare økonomiske incitament til at komme i arbejde, og 44 pct. af medarbejderne vurderer, at borgerne i høj eller nogen grad gør en ekstra indsats for at komme i arbejde med baggrund i reglerne. 34 pct. af jobcenter- og ydelsesmedarbejderne vurderer, at reglerne betyder, at flere borgere kommer i ordinær beskæftigelse.

Borgernes svar peger også på, at en gruppe faktisk ændrer deres jobsøgningsadfærd, og kæder det sammen med reglerne. Der er således 15 pct., der vurderer, at de i høj eller nogen grad ændrer jobsøgningsadfærd som følge af reglerne. Når borgerne ændrer adfærd, kan det bestå i, at de bruger mere tid og energi på at søge job, at de søger job med få timer, at de søger job

inden for nye fagområder, og at de i højere grad søger job, som ligger geografisk længere væk fra, hvor de bor.

Der kan være et potentiale i at nå længere. Godt 50 pct. af medarbejderne vurderer således, at borgerne kun i mindre grad eller slet ikke gør en ekstra indsats for at komme i arbejde med baggrund i de økonomiske incitament i kontanthjælpsloftet og den styrkede rådighedsforpligtelse i 225-timers reglen. 85 pct. af borgerne angiver selv, at de i begrænset omfang eller slet ikke ændrer jobsøgningsadfærd som følge af reglerne.

De jobparate kan bedst tage handling på reglerne

Undersøgelsen viser, at medarbejderne i jobcentrene vurderer, at incitamentsstrukturen har størst virkning over for de jobparate kontanthjælpsmodtagere i forhold til andre i målgruppen for reglerne. Der er således en væsentlig større andel af de jobparate, der af medarbejderne i jobcentrene vurderes at reagere på de økonomiske incitament og blive motiverede af reglerens incitament. Tilsvarende vurderer en væsentlig større andel af jobcentermedarbejderne, der arbejder med jobparate borgere, at reglerne betyder, at borgerne gør en ekstra indsats for at komme i arbejde, og at reglerne betyder, at flere kommer i arbejde.

Borgersurveyen understøtter medarbejdernes vurdering af, at kontanthjælpsloftets og 225-timersreglens incitamentsstruktur er mest virksomme for de jobparate borgere. Her vurderer de jobparate kontanthjælpsmodtagere i højere grad end de øvrige ydelsesmodtagere, at de har ændret jobsøgningsadfærd som konsekvens af reglerne. De borgere, der er spurgt i borgersurveyen, har enten været berørt af kontanthjælpsloftet og/eller 225-timersreglen eller er varslet om at kunne blive berørt af 225-timersreglen. Besvarelserne kommer derfor fra borgere, der alle har haft reglerne tæt på.

Incitamentsstrukturen slår ikke igennem over for alle borgere

Undersøgelsen indikerer dog også, at incitamentsstrukturen påvirker ydelsesmodtagerne på forskellig måde. Der er grupper, der motiveres til at finde arbejde eller optjene ordinære timer, men der er også en gruppe, der resignerer fra optjening af ordinære løntimer, og tilpasser sin økonomi til et lavere ydelsesniveau.

Det kan handle om, at nogle borgergrupper oplever, at de har begrænsede muligheder i forhold til at finde job, hvor de kan optjene ordinære løntimer. Det kan, ifølge jobcentermedarbejderne, også handle om, at optjening af ordinære løntimer giver økonomisk usikkerhed for borgerne og et ustabil indtægtsgrundlag.

Reglerne kan medføre økonomisk usikkerhed, som svækker virkningen af reglerens incitament

Sagsbehandlere har i de gennemførte afdækningsworkshops påpeget, at det er en række udbetalingstekniske forhold, som giver økonomisk usikker og svækker virkningerne af reglerens incitament for nogle borgere. En række medarbejdere i ydelseskontorerne og jobcentrene vurderer, at konsekvensen af at have ordinære timer på kort sigt kan være, at der opstår uregelmæssigheder i udbetalingerne af ydelse og boligstøtte, hvilket indebærer økonomisk usikkerhed for borgerne.

For at undgå denne økonomiske usikkerhed, er der, ifølge de kommunale medarbejdere, borgere, som opgiver lønarbejde ved siden af kontanthjælpen m.v., og i stedet vælger at leve på nedsat ydelse. Udfordringerne omkring uregelmæssige udbetalinger er ikke snævert knyttet til 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet, men handler om en mere generel udfordring i forhold til fradrag af lønindtægter i offentlige ydelser. Det lader dog til at være en central udfordring for at få incitamenterne i 225-timers reglen og kontanthjælpsloftet til at virke efter intentionen.

Anbefalinger

Med baggrund i undersøgelsens resultater sættes her fokus på de muligheder, der er identificeret i processen, for at styrke formidlingen og gennemslagskraften af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Praktikertjekket har generelt vist, at medarbejderne forstår incitamenterne og mekanismerne i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, og at reglerne incitament og mekanismer indtænkes i den jobrettede indsats – især for de jobparate kontanthjælpsmodtagere. Der er dog nogle centrale udfordringer omkring formidlingen og understøttelsen af 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet, hvis løsning vil kunne give reglerne endnu større gennemslagskraft.

Anbefalingerne til en styrket formidling og understøttelse af reglerne er mploy's anbefalinger med baggrund i processen. Anbefalinger og løsningsforslag har baggrund i dialog med kommuner, KL, Udbetaling Danmark og STAR og tager udgangspunkt i tre centrale hovedudfordringer, som praktikertjekket peger på:

1. Medarbejdere og borgere har en god forståelse af incitamenterne og mekanismerne i de to regler - især i 225-timersreglen - men den konkrete formidling af reglerne og vejledning om økonomi og gevinster ved ordinært arbejde kan styrkes.
2. Der er medarbejdere i jobcentrene, der oplever, at inddragelse af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i samtaler tager fokus fra den jobrettede indsats.
3. Administrationen af ydelsesudbetalinger kommer til at sløre den gunstige økonomiske virkning, som optjening af timer ved siden af kontanthjælp mv. skulle have for den enkelte og udhuler reglerne incitamentsstrukturer.

I de gennemførte afdækningsworkshops og i jobcenterpanelet er der drøftet forskellige veje, som kan medvirke til at løse disse udfordringer. Det har været et centralt pejlemærke i drøftelserne af anbefalinger og løsninger, at der skal være fokus på forslag, der understøtter, at reglerne kan bidrage til det jobrettede fokus i indsatsen.

Med afsæt i de tre udfordringer er der identificeret 8 anbefalingsområder med 22 tilhørende konkrete løsningsforslag.

Anbefalingerne er rettet mod alle aktører på området, og nogle dele af anbefalingerne vil fx både kommuner, Udbetaling Danmark og STAR kunne være initiativtagere på. I opsummeringen på dette kapitel findes en oversigt over, hvilke aktører der kan have en rolle ift. at udmønte anbefalingerne.

Hovedudfordring 1: Medarbejdere og borgere har en god forståelse af incitamenterne og mekanismerne i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Den konkrete formidling af reglerne og vejledning om økonomi og gevinster ved ordinært arbejde kan imidlertid styrkes.

Eksempel: Der er generelt gjort en del for at understøtte et kommunalt formidlingsarbejde af et komplekst regelsæt. STAR's pjecer anvendes meget, men der efterspørges fortsat en mere enkel og vedkommende formidlingsform.

Samtidig er tyngden i det kommunale informationsarbejde omkring reglerne primært placeret i starten af et ledighedsforløb. Medarbejderne vurderer, at borgerne ikke nødvendigvis er disponeret for at modtage kompleks information om, hvordan der optjenes ordinære løntimer, og de økonomiske gevinster som optjening af løntimer kan give som følge af kontanthjælpsloftet. De vil have et større behov, når 225-timersreglen faktisk rykker tættere på.

Jobcentermedarbejderne har imidlertid typisk ikke information om borgerens ydelsesstatus, og hvorvidt de er berørt af kontanthjælpsloft og/eller er på vej til at blive berørt af 225-timersreglen. Derfor kan det være vanskeligt for jobcentermedarbejderne at vurdere, hvornår de bedst sætter ind med mere information

Udfordringerne med timingen i formidlingsindsatsen og kommunikationsmaterialet betyder, at reglerne formentlig ikke har den gennemslagskraft på borgernes adfærd, som de har potenti-ale til.

På den baggrund anbefales det:

Anbefaling 1: At systemunderstøttelsen af deling af oplysninger om borgernes ydelsesstatus ift. kontanthjælpsloft og 225-timersregel mellem ydelses- og jobcentermedarbejdere styrkes, så timingen i medarbejdernes vejledning og rådgivning kan målrettes og bedre kan tage udgangspunkt i borgerens konkrete situation.

Der er identificeret følgende mulige konkrete løsninger, som kan bidrage til at styrke indsatsen.

- a) At det systemunderstøttes, at borgerens status ift. optjening af timer samt timernes fordeling over det seneste år gøres nemt tilgængelig for borger og jobcenter fx via "Min side" eller "Joblog". Målet er, at både medarbejder og borger løbende har et klart billede af status på borgers optjening af timer og med den baggrund også, hvilke borgere det er særligt relevante at vejlede mere intensivt ift. 225-timersreglen og de økonomiske gevinster ved arbejde.
- b) At det systemunderstøttes, at jobcentrene har adgang til flere oplysninger om borgernes ydelsesstatus, herunder hvorvidt borgerne har fået nedsat deres boligstøtte/særlig støtte som følge af kontanthjælpsloftet, er omfattet af 225-timersreglen eller er varslet om at blive omfattet af 225-timersregel mv. Målet er at sikre, at medarbejderne kan vejlede mere målrettet og ved hvornår og med hvem, det kan være relevant at tale om de økonomiske gevinster, der er ved ordinært arbejde, når borgerne er omfattet af kontanthjælpsloftet.

Anbefaling 2: At formidlingsarbejdet styrkes gennem udviklingen af mere lettilgængeligt formidlingsmateriale, således at jobcentermedarbejdernes mundtlig formidlingsindsats understøttes.

Der er identificeret følgende mulige konkrete løsninger, som kan bidrage til at styrke indsatsen.

- c) At der udformes formidlingsmateriale i et mere enkelt sprog, der er mere budskabsdrevet og visuelt. Formidlingsmaterialet kan evt. udvikles til at spille sammen med udvikling af et beregningsværktøj, der kan vise de økonomiske konsekvenser af at tage ordinære timer for den enkelte borger, jf. forslag nedenfor.
- d) Informationsmateriale der er oversat til flere sprog for at understøtte formidlingsarbejdet til borgere på integrationsydelse, som ikke taler dansk. Det kan være vanskeligt med tolk at

sikre, at budskaberne omkring reglerne bliver formidlet rigtigt og forstået. Derfor har mange kommunale medarbejdere udtrykt ønske om, at der udvikles skriftligt informationsmateriale på flere sprog.

- e) Udvikling af flere case-eksempler som viser, hvilke konsekvenser ordinære timer har for forskellige målgrupper. Det anbefales, at casene udvikles, så de kan anvendes hver for sig til gennemgang med borgerne i forbindelse med samtale eller som hand-outs til borgerne. Målet er, at medarbejderne bedre kan yde en konkret og vedkommende vejledning, hvor der kan gives regneeksempler, der er tæt på borgernes egen konkrete situation.

Anbefaling 3: At styrke udbredelsen af viden om reglerne og viden om værktøjer og kommunikationsmaterialer til at understøtte formidlingen af reglerne:

Der er identificeret følgende mulige konkrete løsninger, som kan bidrage til at styrke indsatsen.

- f) Udvikling af en vidensdelingsportal for kommunikationsmateriale til borgerne, så kommunerne kan dele materiale, der er specialudviklet til at formidle mekanismerne og incitamenterne i 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet.
- g) At der etableres en løbende mulighed for, at borgere og eventuelt medarbejdere og aktører i området (boligorganisationer, interesseorganisationer mv.) kan tilmelde sig Webbinarer med undervisning i reglerne. Undervisningen kan fx fokusere på, hvordan reglernes mekanismer fungerer, hvilke forventninger man kan have til hvornår og hvordan ydelsesreguleringer vil ske, hvem der kan svare på spørgsmål vedrørende ydelsen mv. Målet er, at sikre en fleksibel adgang til en mere grundlæggende introduktion til reglerne, hvor deltagerne kan stille spørgsmål, og hvor det er muligt at dykke ned i det, der udfordrer forståelsen hos deltagerne.
- h) At der etableres et borgerpanel med henblik på en mere brugerdrevet udvikling af kommunikationsarbejdet, der kan bidrage til at udvikle informationsmateriale på området. Målet er at inddrage borgerne i at vurdere virkningen af forskellig kommunikative værktøjer og understøtte udviklingen af materiale, der rammer borgerens behov.

Anbefaling 4: At kommunikation og vejledning ifm. løbende ydelsesreguleringer i boligstøtte og særlig støtte styrkes, så det bliver tydeligere for borgerne, hvad der sker med deres ydelse, når der foretages reguleringer som følge af arbejde.

Der er identificeret følgende mulige konkrete løsninger, som kan bidrage til at styrke indsatsen.

- i) At der arbejdes med opgavesnittet mellem kommuner og Udbetaling Danmark, så der skabes en mere entydig indgang for svar på spørgsmål mellem kommuner og Udbetaling Danmark. Målet er at sikre, at borgerne ikke bliver henvist til anden myndighed ad flere omgange for at få svar på, hvad deres ydelsesreguleringer skyldes.
- j) At Udbetaling Danmarks breve ved reguleringer i boligstøtte indeholder en opsummering på borgerens udbetalinger af kontanthjælp og løn ved siden af kontanthjælpen for hver måned. Det skal tydeliggøre, hvad konsekvensen har været af lønnet beskæftigelse. Det kan fx være i form af et fast bilag, der viser løn, kontanthjælp/uddannelseshjælp/integrationsydelse, særlig støtte og boligstøtte i de seneste 6 måneder. Målet er at øge gennemsigtigheden i, hvilken indtægt borgeren faktisk får efter regulering og lønudbetaling mv.

- k) Reducere brevmængden til borgerne ved reguleringer i hjælpen og arbejde med formidlingen af, hvad reguleringer i hjælpen skyldes. Generelt er der identificeret et behov for kortere og evt. mere lagdelt information i brevene. Der kan evt. også arbejdes med, at sprogbrug og visuelt udtryk i breve omkring reglerne ensartes på tværs af kommuner og Udbetaling Danmark, så borgerne oplever kommunikationen som sammenhængende.

Hovedudfordring 2: Der er medarbejdere i jobcentrene, der oplever, at inddragelse af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i samtaler tager fokus fra den jobrettede indsats.

Eksempel: I afdækningsworkshops med kommuner blev der peget på, at det i jobsamtalen, især med de borgere, som er længst fra arbejdsmarkedet, kan være udfordrende at finde den rette balance mellem det langsigtede fokus på varige job og det mere kortsigtede fokus på at optjene timer. Der er således en oplevelse af, at reglerne kan blive en barriere i borgernes forløb, fordi der opstår behov for at optjene timer på kort sigt, som kan afbryde en langsigtet plan for borgernes integration på arbejdsmarkedet.

I afdækningsworkshops med kommuner er der også peget ind på, at det kan være vanskeligt at finde den rette balance mellem fokus på job og fokus på kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen for de jobparate. Der er medarbejdere, der oplever et trade-off imellem jobrettet fokus (på selvforsørgelse) og fokus på de økonomiske konsekvenser ved at optjene ordinært løntimer eller ikke optjene timer. Dette på trods af, at reglerne i intentionen er tænkt til at understøtte det jobrettede fokus i samtalen.

Borgerne forstår imidlertid bedre reglerne, når kommunikationen er mundtlig, og derfor er det væsentligt, at bringe reglerne ind i jobsamtalerne, så de kan blive et aktiv i indsatsen. Praktiker tjekket peger på, at det ledelsesmæssige fokus på reglerne har stor betydning for, om medarbejderne i jobcentret oplever, at reglerne understøtter et jobrettet fokus.

Udfordringen betyder, at medarbejderne i jobcentrene i nogle tilfælde er tilbageholdende med at bruge reglerne aktivt i borgerens kontaktforløb. I disse tilfælde udnyttes de økonomiske incitamenters potentiale for at fremme den jobrettede indsats ikke fuldt ud.

Anbefaling 5: Det anbefales, at kommunerne arbejder med at sætte øget ledelsesfokus på, hvordan reglerne understøtter det jobrettede fokus. Det ledelsesmæssige fokus kan fx styrkes ved:

- l) At kommunerne i forbindelse med udrulning af nye initiativer eller ny lovgivning systematisk vurderer, hvordan de økonomiske incitamenters i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen kan understøtte indsatsen.
- m) At der i kommunerne sættes ledelsesfokus på, hvordan de økonomiske incitamenters kan inddrages i kontaktforløbet og bidrage til et jobrettet fokus i samtalen.

Anbefaling 6: Det anbefales, at styrke fokus på at understøtte den mundtlige formidling af reglerne i jobsamtalerne, da borgerne bedre kan forstå reglerne, når de forklares af kommunens medarbejdere. Den mundtlige formidling kan fx styrkes ved:

- n) At kommunerne arbejder med at forbedre mulighederne for at trække ydelsesmedarbejdernes viden ind i jobsamtalsituationen. Det kan også være andre aktører, der kan bistå med en mere konkret og borgernær vejledning om de økonomiske gevinsterne ved ordinære timer.
- o) At der etableres arbejdsgange for udveksling af oplysninger mellem ydelseskantor og jobcenter, således at det sikres, at jobcentret ved, hvornår formidlingen bør intensiveres.

- p) At kommunerne alternativt etablerer "kiggeadgang" for jobcentermedarbejderne i ydelseskontorerne relevante it-systemer, så de har mulighed at se relevante oplysninger om borgerens ydelsesstatus

Hovedudfordring 3: Administrationen af ydelsesudbetalinger kan komme til at sløre den gunstige økonomiske virkning, som optjening af timer ved siden af kontanthjælp mv. kan have for den enkelte. Det svækker derved reglernes incitamentsstrukturer.

Eksempel: Når en borger har ordinære løntimer ved siden af kontanthjælpen i én måned, kan det ske, at ydelsesudbetalingen udskydes til den efterfølgende måned, til der foreligger en lønseddel eller indberetning i e-indkomst. I sådanne tilfælde kan konsekvensen være, at borgeren i optjeningmåneden ikke får udbetalt ydelse, mens der i måneden efter udbetales dobbeltydelse. I måneden uden ydelse vil borgerens boligstøtte blive sat op på grund af den manglende indtægt, mens borgerens boligstøtte vil blive nedsat i måneden med dobbeltindtægt. Det giver anledning til en lang række reguleringer – eventuelt med tilbagebetalingskrav til borgeren. Det indebærer samlet, at der kan gå ca. tre måneder, førend borgeren reelt har høstet gevinsten af de ordinære timer, som borgeren har arbejdet.

Udfordringen med udbetalinger og reguleringer i ydelsen i forbindelse med optjening af ordinære timer er ikke specifikt knyttet til de nye regler om kontanthjælpsloft og 225-timersreglen. Det er en generel problemstilling ift. fradrag af lønindtægter i kontanthjælp. Udfordringen betyder ikke desto mindre, at det bliver vanskeligt for borgerne at gennemskue, om der er en reel økonomiske gevinst ved at have ordinære timer samtidig med kontanthjælpen. Det kan ifølge medarbejderne give så stor usikkerhed omkring borgernes økonomi, at borgerne helt opgiver løn fra arbejde ved siden af kontanthjælpen og i stedet tilpasser sine udgifter til et lavere ydelsesniveau. jf. kapitel 5.

For at sikre at borgerne mere entydigt kommer til at opleve, at der faktisk er en økonomisk gevinst ved at arbejde ved siden af kontanthjælpen, anbefales det:

Anbefaling 7: At ændre processerne omkring ydelsesregulering, så der skabes større gennemsigtighed for borgerne omkring den økonomiske gevinst ved at have ordinære timer ved siden af kontanthjælpen.

Der kan være flere veje at gå for at finde løsninger. Processen har peget ind på følgende mulige løsninger, som kan bidrage til at styrke oplevelsen af, at der er økonomisk gevinst ved at tage arbejde:

- q) At undersøge om administrationen af kontanthjælpen i højere grad kan tilrettelægges sådan, at den enkelte måneds kontanthjælp udbetales og indberettes i indkomstregisteret for den korrekte måned – også for personer, som har supplerende beskæftigelse. Målet er at sikre en korrekt beregning af boligstøtte og at antallet af "fejlreguleringer" i ydelsen reduceres.
- r) En anden mulighed kunne være at skubbe fradrag af løn i kontanthjælpen til den efterfølgende måneds kontanthjælp, således at lønoplysninger er faldet helt på plads, og med større sikkerhed kan modregnes inden kontanthjælpsudbetalingen.
- s) At ændre udbetalingsmønstret for boligstøtten, så den er bagudbetalt ligesom kontanthjælp og særlig støtte. Det vil bidrage til at afkorte perioden for reguleringer i kontanthjælpen mv.

- t) Alternativt kunne opgørelse af fradrag skubbes et par måneder til alle udbetalinger ift. kontanthjælp, særlig støtte og boligstøtte er opgjort. Idéen består i, at der modregnes løn i kontanthjælpen, men den foreløbige loftsreduktion, der udløser mere boligstøtte og særlig støtte, "sættes på en gevinstkonto". Når loftet genberegnes ca. 2 måneder efter, opgøres det endelige "gevinstbeløb", som kan blive overført til borgeren. Formålet med en sådan gevinst-terminologi er dels at gøre det lettere at se den samlede økonomiske gevinst og samtidig sikre, at borgeren oplever et stabilt rådighedsbeløb fra måned til måned. Ved at samle reguleringerne i en ydelse under en samlet "loftsgevinst" vil det formentlig også gøre det lettere for Udbetaling Danmark at udforme og skrive brevene på en måde, hvor borgerne forstår mekanismerne. I forlængelse heraf kan forslaget også muliggøre udarbejdelsen af et mere letforståeligt vejledningsmateriale.

Anbefaling 8: At kommunerne understøttes med bedre værktøjer til at hjælpe med og forberede borgerne på at håndtere de udfordringer, der kan opstå, når ydelsesudbetalingerne falder ujævnt.

Der er identificeret følgende mulige konkrete løsninger, som kan bidrage til at styrke indsatsen.

- u) Udvikling af et beregningsværktøj, som stilles til rådighed for kommunernes medarbejdere og borgere. I værktøjet skal det være muligt at beregne de økonomiske fordele af lønnet beskæftigelse. Værktøjet skal hurtigt kunne anskueliggøre konsekvensen af at have lønnet arbejde ved siden af kontanthjælpen.
- v) At udforme et standardbrev, som borgerne kan forevise banken i de tilfælde, hvor der kan være fare for, at der er ujævn udbetaling af hjælpen til borgerne. Det kan være et brev til banken fra kommunen, som fx ridser op:
- At borgeren modtager kontanthjælp
 - At borgeren har indtægter ved siden af kontanthjælpen i den pågældende måned
 - At der kan være risiko for forsinket udbetaling af hjælpen, men pengene skal nok nå frem
 - At der er behov for, at banken hjælper i en kort overgangsperiode og bevilger et overtræk

Målet er at motivere et bevilget overtræk ved månedsskiftet, indtil hjælpen udbetales og derved forebygge, at borgeren "straffes" gennem gebyrer eller rentepåskrivning mv. Det vil formentlig – udover udarbejdelse af brevet – kræve en dialog med bankerne.

Hvilke aktører har en rolle ift. anbefalingerne

Anbefalingerne til en styrket understøttelse af arbejdet med 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet rækker over 8 anbefalinger og 22 konkrete løsningsforslag.

Anbefalingerne er ikke snævert knyttet til kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen. De har imidlertid alle afsæt i, hvad der kan arbejdes med for at sikre, at intentionerne i reglerne om en tydelig økonomisk gevinst ift. arbejde kommer tydeligere frem.

Processen har også peget på, at en lang række aktører bidrager til arbejdet med reglerne og formidlingen af incitamenterne i reglerne. Disse aktører kan også være centrale i at finde veje til at styrke forståelsen og formidlingen af reglerne. I nedenstående tabel er en kort oversigt for løsningsforslagene indenfor hvert anbefalingsområde med angivelse af, hvilke aktører der i særlig grad forventes af kunne bidrage til løsningen.

For en del af løsningerne kræves der formentlig et samarbejde med IT-leverandører for at kunne udvikle en effektiv løsning. Det er angivet med et kryds under andre aktører, når der er brug for et samarbejde med IT-leverandørerne.

Tabel 1 Oversigt over anbefalinger og aktører, der kan have en rolle ift. udvikling af konkrete løsninger

Et kryds hos en af aktørerne under det enkelte forslag betyder, at aktøren kan være en relevant initiativtager og ansvarlig for at arbejde med en løsning.	Kommunerne	Udbetaling Danmark	STAR	KL	Andre
Anbefaling 1: Systemunderstøttelsen til advisering af sagsbehandlere og borgere om borgerens status ift. kontanthjælpsloft og 225-timersreglen styrkes, således at jobcentermedarbejdernes vejledning og rådgivning kan times bedre.					
a) Systemunderstøttelse af, at borgerens status ift. optjening af timer samt timerens fordeling over det seneste år gøres nemt tilgængelig for borger og jobcenter			X	X	X
b) At det systemunderstøttes, at jobcentrene har adgang til oplysninger om, hvorvidt borgerne er omfattet af kontanthjælpsloftet.	X			X	X
Anbefaling 2: At formidlingsarbejdet styrkes gennem et udviklingen af mere lettilgængeligt formidlingsmateriale, således at sagsbehandlernes formidlingsindsats understøttes og kommunikationen omkring kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen styrkes.					
c) At der udformes formidlingsmateriale i et mere enkelt sprog, der er mere budskabsdrevet og visuelt.	X		X	X	
d) Informationsmateriale på flere sprog for at understøtte formidlingsarbejdet til borgere på integrationsydelse, som ikke taler dansk.	X		X	X	
e) Udvikling af flere case-eksempler som viser, hvilke konsekvenser ordinære timer har for forskellige målgrupper.	X		X	X	
Anbefaling 3: At styrke udbredelsen af viden om reglerne og viden om værktøjer og kommunikationsmateriale til at understøtte formidlingen af reglerne:					
f) Udvikling af en vidensdelingsportal for kommunikationsmateriale til borgerne			X	X	
g) At der etableres en løbende mulighed for deltagelse i Webbinarer med undervisning i reglerne for borgere og medarbejdere og evt. andre aktører.	X	X	X	X	X
h) At der etableres et borgerpanel med henblik på en mere brugerdrevet udvikling af kommunikationsarbejdet.	X	X	X	X	
Anbefaling 4: At kommunikation og vejledning ifm. løbende ydelsesreguleringer i boligstøtte og særlig støtte styrkes, så det bliver tydeligere for borgerne, hvad der sker med deres ydelse, når der er behov for reguleringer som følge af arbejde.					
i) Justering af opgavesnittet imellem kommuner og Udbetaling Danmark, så der skabes en entydig indgang for svar på spørgsmål om reglerne og konkrete ydelsesreguleringer.		X	X	X	
j) Breve vedr. reguleringer i boligstøtte/særlig støtte skal i højere grad summere op på borgerens udbetalinger af kontanthjælp og løn ved siden af kontanthjælpen.		X	X	X	X
k) Reducere brevmængden til borgerne ved reguleringer i hjælpen samt styrke formidlingen.		X	X		X
Anbefaling 5: At kommunerne arbejder med at sætte øget ledelsesfokus på, hvordan reglerne understøtter det jobrettede fokus.					
l) At systematisk vurdere, hvordan de økonomiske incitamenter i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen kan understøtte indsatsen ved udrulning af nye initiativer eller lovgivning.	X				
m) Styrke ledelsesfokus på hvordan de økonomiske incitamenter kan inddrages i kontaktførelsen og bidrage til et jobrettet fokus i samtalen.	X				

Tabel 1 Oversigt over anbefalinger og aktører, der kan have en rolle ift. udvikling af konkrete løsninger (fortsat)

	Kommunerne	Udbetaling Danmark	STAR	KL	Andre
Et kryds hos en af aktørerne under det enkelte forslag betyder, at aktøren kan være en relevant initiativtager og ansvarlig for at arbejde med en løsning.					
Anbefaling 6: At styrke fokus på den mundtlige formidling af reglerne, som borgerne bedre kan forstå. Den mundtlige formidling kan styrkes ved					
n) Forbedre mulighederne for at trække på ydelsesmedarbejdere eller andre aktører, der kan bistå i en mere målrettet vejledning om de konkrete økonomiske gevinsterne ved ordinære timer.	X				
o) Etablering af arbejdsgange for udveksling af oplysninger mellem ydelseskantor og jobcentret.	X				
p) At kommunerne alternativt etablerer "kiggeadgang" for jobcentermedarbejderne til ydelseskantorenes relevante it-systemer, så de har mulighed at se relevante oplysninger om borgerens ydelsesstatus	X				
Anbefaling 7: At ændre processerne omkring ydelsesregulering, så der skabes større gennemsigtighed for borgerne omkring den økonomiske gevinst ved at have ordinære timer ved siden af kontanthjælpen.*					
q) At administrationen af kontanthjælpen tilrettelægges, så det sikres, at kontanthjælpsudbetaling og indberetning til indkomstregister registreres på den rette måned.	X	X			X
r) Ændre udbetalingsmønstret for boligstøtten/særlig støtte, så den er bagudbetalt ligesom kontanthjælp og særlig støtte.		X	X		
s) En anden mulighed kunne være at skubbe fradrag af løn i kontanthjælpen til den efterfølgende måned, således at lønoplysninger er faldet helt på plads.			X		
t) Alternativt kunne opgørelse af fradrag skubbes et par måneder og opgøres som en gevinstkonto, der kommer til udbetaling, når gevinsten er endelig opgjort.			X		
Anbefaling 8: At kommunerne understøttes med bedre værktøjer til at hjælpe med og forberede borgerne på at håndtere de udfordringer, der kan opstå, når ydelsesudbetalingerne falder ujævnt.					
u) Udvikling af beregningsredskab, hvor det er muligt at beregne konsekvenserne af lønnet beskæftigelse.			X	X	
v) At udforme et standardbrev, som borgeren kan forevise banken i de tilfælde, hvor der kan være fare for, at der er ujævn udbetaling af hjælpen til borgeren.	X			X	

Anm: Forslagene under denne anbefaling kan kræve lovændring

1. Indledning

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (herefter STAR) har bedt mploy gennemføre et ”Praktikertjek af Jobreform fase I – Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen”.

1.1 Baggrund og formål

Den 18. november 2015 indgik den daværende regering (Venstre), Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti en aftale om et kontanthjælpsystem, hvor det bedre kan betale sig at arbejde – Jobreform fase I.

Hovedelementerne i aftalen er et nyt kontanthjælpsloft, der sikrer en mærkbar økonomisk gevinst ved at gå fra kontanthjælp til arbejde, og et skærpet krav om rådighed ved at indføre en 225-timersregel.

Reglerne trådte i kraft 1. oktober 2016 og skulle medvirke til, at kontanthjælps-, uddannelseshjælps- og integrationsydelsesmodtagere altid kan opnå en mærkbar økonomisk gevinst ved at tage arbejde, også når det er job med mindre timetal eller job i den lave ende af lønskalaen. 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet skulle således tilsammen sikre, at kontanthjælps-, uddannelseshjælps- og integrationsydelsesmodtagere:

- Får en større økonomisk gevinst ved at tage et job.
- Får en større tilskyndelse til at opnå en tilknytning til arbejdsmarkedet ved at varetage job minimum 225 timer i løbet af et år.

Realiseringen af reformens intentioner hænger tæt sammen med, om borgere og medarbejdere forstår de økonomiske incitamenter og de mekanismer, der ligger i ordningerne. Reglerne er dog komplekse, og i forlængelse heraf er formålet med praktikertjekket at opnå bred og dækkende viden om,

- hvorvidt borgere og medarbejdere forstår mekanismerne og incitamenterne i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.
- hvorvidt borgere og medarbejdere forstår at omsætte mekanismerne til praktisk handling.

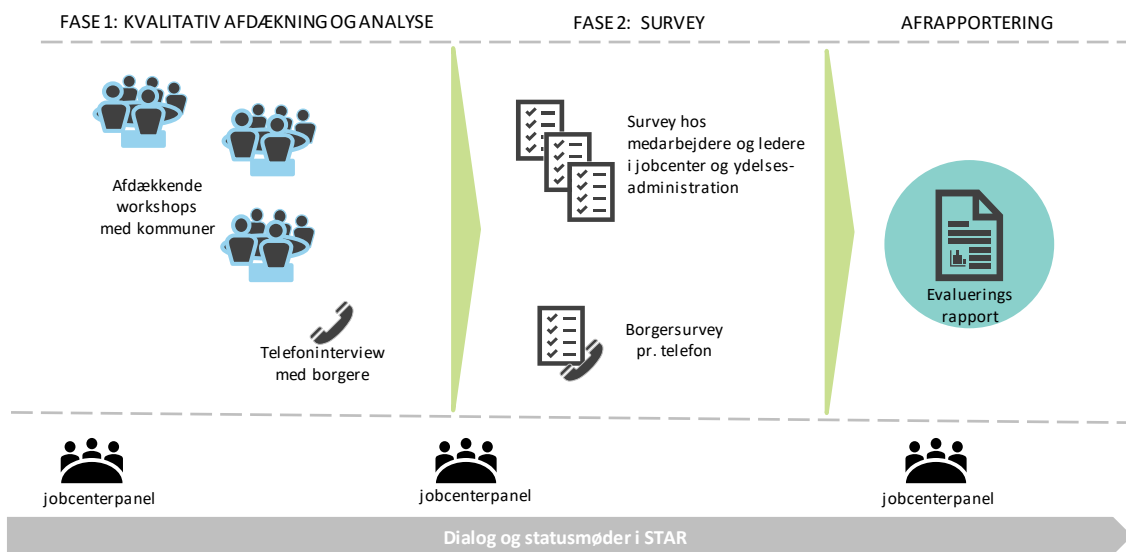
Praktikertjekket har således som formål at komme tæt på forståelsen af, hvordan der arbejdes med formidlingen af reglerne og synliggørelsen af handlemuligheder for borgerne, samt hvordan borgerne forstår det. Derudover skal praktikertjekket bidrage til at forstå udfordringer i formidlingen af reglerne og komme med anbefalinger til, hvordan forståelsen og formidlingen af reglerne og mekanismerne kan styrkes.

1.2 Praktikertjekkets metode

Praktikertjekket er gennemført i perioden fra oktober til december 2017. Opgaven er gennemført over 2 faser – en kvalitativ og en kvantitativ fase. Den kvalitative fase har til formål at få et dybdegående indblik i kommunernes arbejde med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglens incitamenter og mekanismer. Den kvalitative fase er endvidere blevet anvendt til at målrette og kvalificere en mere kvantitativt baseret og bred afdækning hos borgere og medarbejdere i kommunerne i anden fase af projektet. Praktikertjekkets elementer er illustreret i figur 1.1 nedenfor:

Figur 1.1: Illustration af praktikertjekkets faser og metodiske elementer

Den første fase med kvalitativ afdækning har indeholdt følgende elementer:

- Afdækningsworkshops med 9 kommuner, hvor der har været fokus på at afdække kommunernes organisering og tilrettelæggelse af indsatsen i arbejdet med de økonomiske incitament og mekanismer i ydelsesreglerne. Derudover har der været fokus på afdækning af, hvilke muligheder og udfordringer der opleves i arbejdet med de økonomiske incitament.
- Telefoninterview med 10 borgere med henblik på at afdække borgernes kendskab til reglerne og få borgernes ord på, hvordan reglerne påvirker deres situation, og hvordan de oplever deres handlemuligheder.

Den anden fase med kvantitativ afdækning af indsatsen omkring reglerne har indeholdt:

- En survey blandt relevante medarbejdere indenfor ydelsesadministration og jobcenter/integrationsafdeling i alle landets kommuner. Surveyen har afdækket medarbejdernes syn på egen viden om og formidling af reglerne.
- En survey blandt borgere – gennemført telefonisk med knap 1.000 borgere. Surveyen skal bidrage til forståelsen af borgernes syn på egen viden om reglerne og deres handlemuligheder.

Et jobcenterpanel bestående af 5 kommuner har fulgt resultaterne og bidraget til at kvalificere processen og tolkningen af resultaterne. Jobcenterpanelet har endvidere haft deltagelse af KL, Udbetaling Danmark og STAR.

1.3 Læsevejledning

Rapporten er struktureret som følger:

Kapitel 2 redegør for indholdet i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, herunder intentionerne med reglerne samt reglernes mekanismer og incitamentsstruktur. Kapitlet skal bidrage med **forståelse af den ramme, som der arbejdes indenfor** med de to regler.

Kapitel 3 sætter fokus på kommunernes arbejde med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Det beskrives, hvilke aktører der indgår i arbejdet med reglerne, og hvordan aktørerne konkret formidler reglerne over for borgerne. Det beskrives endvidere, hvilke udfordringer kommunerne

oplever i arbejdet med reglerne. Kapitlet skal bidrage med en grundlæggende forståelse af, **hvordan kommunerne arbejder med reglerne** og understøtter borgernes handling ift. reglerne, og hvor der evt. kan være potentialer for at styrke gennemslagskraften af reglerne.

Kapitel 4 sammenfatter resultaterne af en landsdækkende survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer. Det afdækkes, bl.a. i hvilken grad medarbejderne har fokus på formidlingen af reglerne, om de forstår reglerne, i hvilken grad de føler sig klædt på til at formidle reglerne, og hvordan de vurderer, at reglerne påvirker indsatsen. Kapitlet skal altså bidrage med et bredt billede af **hvordan medarbejderne oplever deres formidling og reglernes betydning**.

Kapitel 5 sammenfatter på baggrund af den gennemførte survey blandt medarbejderne i jobcentre og ydelseskontorer, i hvilken grad de oplever, at borgerne forstår reglerne, og hvilken indflydelse de oplever, at reglerne har på borgernes adfærd. Kapitlet skal bidrage med et bredt billede af, **hvordan medarbejderne oplever borgernes forståelse af reglerne og egne handlemuligheder**.

Kapitel 6 sammenfatter resultaterne af en landsdækkende survey blandt borgere, som sætter fokus på borgernes vurdering af deres egen viden om reglerne og deres handlemuligheder ift. disse. Billedet af **hvordan borgerne oplever formidlingen og reglernes betydning** skal bidrage med en forståelse af reglernes gennemslagskraft hos borgerne: Det skal samtidig bidrage med viden om, hvor der kan være mulighed for at løfte borgernes viden og forståelse af handlemuligheder.

Kapitel 7 sammenfatter forskellene i medarbejdernes og borgernes vurderinger af borgernes viden om reglerne, og hvilke handlemuligheder de har, jf. kapitel 5 og kapitel 6. Kapitlet skal bidrage med en vurdering af, om en **sammenstilling af medarbejdernes og borgernes oplevelser af formidlingen og betydningen af reglerne**, rummer særlige perspektiver på mulighederne for at styrke formidlingen.

Kapitel 3 – 7 rundes hver især af med en opsamling, som også samler op på nogle hovedlinjer i, hvilke potentialer for styrket formidling resultaterne peger ind på. Disse potentialer er i anbefalingskapitlet, der indleder rapporten sammen med sammenfatningen, omsat af mploy til anbefalinger og løsninger.

2. Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

I dette kapitel introduceres kortfattet de regler og målgruppen, som er i fokus for praktikertjekket, herunder intentionerne med reglerne samt reglernes mekanismer og incitamentsstrukturer. Kapitlet skal bidrage med forståelse af den ramme, der arbejdes indenfor med de to regler.

2.1 Intentionerne med nye ydelsesregler

Den 18. november 2015 indgik den daværende regering (Venstre), Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti en aftale om et kontanthjælpssystem, hvor det bedre kan betale sig at arbejde – Jobreform fase I.

Hovedelementerne i aftalen er et nyt kontanthjælpsloft, der sikrer en mærkbar økonomisk gevinst ved at tage et arbejde og et skærpet krav om rådighed ved at indføre en 225-timersregel.

Kontanthjælpsloftet og kravet om 225 timers arbejde skal understøtte, at det bedre kan betale sig for modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse at komme ud på arbejdsmarkedet og blive selvforsørgende. Derfor indeholder både reglerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen mekanismer, som styrker det økonomiske incitament til at tage arbejde og ikke forblive på kontanthjælp mv.

2.2 Mekanismerne i kontanthjælpsloftet

Med kontanthjælpsloftet sættes der et loft over det samlede beløb, som borgeren kan modtage i kontanthjælp mv., boligstøtte og særlig støtte.

Hvis borgerens samlede ydelser ligger over loftet, vil det medføre en reduktion i borgerens boligstøtte og særlige støtte. Kontanthjælpen forbliver den samme. Der er i loven fastsat niveauer for kontanthjælpsloftet, der varierer efter borgerens alder, civilstand, status som forsøger/ikke-forsøger og antal børn.

Når borgeren arbejder, udbetales der mindre i kontanthjælp mv. og dermed bliver der mere "plads" ift. loftet til at udbetale boligstøtte og særlig støtte. Det er kun en del af lønnen, som modregnes i borgerens kontanthjælp mv. Det vil sige, at når borgeren arbejder ved siden af kontanthjælpen, så er der to økonomiske virkninger.

1. Borgeren får lov at beholde en del af lønnen – et beløb for hver arbejdstime - uden fradrag i kontanthjælpen.
2. En del af indtægten modregnes i kontanthjælpen, hvilket reducerer kontanthjælpen og skaber rum under kontanthjælpsloftet til udbetaling af mere i særlig støtte og boligstøtte.

Boligstøtte er forudbetalt, mens kontanthjælp mv. og særlig støtte er bagudbetalt. Blandt andet derfor vil der være en væsentlig forsinkelse på et par måneder, før borgeren får udbetalt den boligstøtte eller særlige støtte, der skabes plads til under loftet, hvis borgeren har haft arbejdsindtægt.

2.3 Mekanismerne i 225-timersreglen

Efter indførelsen af 225-timersreglen skal en borger, der har modtaget kontanthjælp mv. i sammenlagt 1 år eller mere i løbet af de seneste 3 år, have haft mindst 225 timers ordinært og ustøttet arbejde indenfor de seneste 12 kalendermåneder for at bevare retten til fuld hjælp.

Hvis borgeren ikke opfylder arbejdskravet, vil kontanthjælpen mv. blive sat ned. Ægtepar på kontanthjælp mv. risikerer, at hjælpen for den ene ægtefælle helt bortfalder. Ægteparret vil dog som minimum fortsat kunne modtage, hvad der svarer til en fuld kontanthjælp for én person.

Borgeren skal løbende opfylde kravet om 225 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de seneste 12 kalendermåneder, men der stilles ikke krav til, hvordan disse timer fordeles henover de 12 kalendermåneder. Arbejdskravet kan opfyldes ved ca. 5-6 timers arbejde ugentligt eller ca. 1,5 måneders fuldtidsbeskæftigelse.

Opgørelsen af arbejdskravet på 225 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de seneste 12 kalendermåneder skal ske individuelt ud fra den enkeltes situation. Der er situationer, der kan føre til forlængelse af perioden på 12 kalendermåneder.

1. ikke har kunnet arbejde på grund af dokumenteret sygdom,
2. har haft ret til fravær ved graviditet, barsel eller adoption
3. har modtaget støtte efter lov om social service til pasning af handicappet barn, handicappet voksen eller døende nærtstående eller efter lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel til pasning af alvorligt sygt barn,
4. har aftjent værnepligt,
5. er fritaget for timekravet på grund af nedsat arbejdsevne,
6. har deltaget i uddannelse eller opkvalificering til uddannelse, hvor der ikke stilles krav om udnyttelse af arbejdsmulighederne, eller har modtaget en anden offentlig forsørgelsesydelse, der ikke er stillet krav om udnyttelse af arbejdsmulighederne.

Hvis hjælpen er bortfaldet eller nedsat, får vedkommende ret til en fuld ydelse, når arbejdskravet igen er opfyldt inden de seneste 12 kalendermåneder. Alle timer skal ligge efter tidspunktet, hvor hjælpen er bortfaldet eller blev nedsat. Det er kun ordinært ustøttet arbejde, som tæller med.

Borgere med begrænset arbejdsevne kan fritages for 225-timersreglen, hvis kommunen ud fra en konkret vurdering skønner, at pågældende ikke aktuelt vil kunne arbejde på det ordinære arbejdsmarked. Borgere, der er omfattet af følgende indsatser, er altid fritaget for timekravet:

- Borgere, hvor kommunen er gået i gang med at lave rehabiliteringsplanens forberedende del, fordi sagen skal forelægges for rehabiliteringsteamet med henblik på tilkendelse af ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.
- Borgere, der modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp under forrevalidering.
- Borgere, der modtager integrationsydelse under revalidering.

2.4 Hvor mange omfatter reglerne

Reglerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen omfatter en stor gruppe borgere. I 1. halvår af 2017 var godt 175.000 borgere på enten kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse og dermed på en ydelse, hvor de kan blive berørt af kontanthjælpsloftet og/eller 225-timersreglen, jf. tabel 2.1.

Knap 1/3 af denne gruppe har været berørt af enten 225-timersreglen eller kontanthjælpsloftet i 1. halvår af 2017.

Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere udgør den største gruppe blandt de berørte. I 1. halvår 2017 var der knap 64.000 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere på landsplan. Ca. 20.000, svarende til 32 pct. af disse borgere, var berørt af kontanthjælpsloftet. Det er ikke så mange i denne målgruppe – 8 pct., der er omfattet af 225-timersreglen. Ved reglernes implementering var det også forventningen, at en stor del af målgruppen ville være undtaget for 225-timersreglen.

Tabel 2.1: Borgere i kontanthjælpssystemet januar 2017 - juni 2017, fordelt på målgrupper og om de er berørt af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

	Berørte i kontanthjælpssystemet	Andel berørt af kontanthjælpsloftet	Andel berørt af 225-timersreglen	Andel berørt af både kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen
Integrationsydelse - Aktivitetsparate	8.727	19%	5%	4%
Integrationsydelse - Job- og uddannelsesparate	19.510	16%	9%	7%
Kontanthjælp - Aktivitetsparate	63.646	32%	8%	3%
Kontanthjælp - Jobparate	33.546	24%	28%	8%
Uddannelseshjælp - Aktivitetsparate	23.928	8%	4%	0%
Uddannelseshjælp - Uddannelsesparate	25.745	7%	1%	0%
I alt	175.102	21%	10%	4%

Kilde: Beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM samt registerdatakørsler fra STAR om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Anm.: Antallet af berørte i kontanthjælpssystemet og antallet berørt af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen er opgjort i forskellige datakørsler. Antallet af berørte i kontanthjælpssystemet er fordelt på undermålgrupper baseret på deres seneste forløb.

De jobparate kontanthjælpsmodtagere udgør knap 20 pct. af det samlede antal berørte. Her er en stor del af målgruppen også berørt af reglerne. Næsten halvdelen af de jobparate kontanthjælpsmodtagere har været berørt af enten kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen eller begge regler.

Blandt uddannelseshjælpsmodtagere og integrationsydelsesmodtagere er det en mindre andel af gruppen, der berøres af reglerne. Særligt uddannelseshjælpsmodtagere berøres kun i mindre omfang af reglerne. Det skyldes, at ydelsesniveauet er lavere blandt disse grupper.

3. Kommunernes arbejde med reglerne

Målet med praktikertjekket af 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet er blandt andet at komme tæt på, hvordan reglerne indgår i indsatsen i kommunerne, og hvilket aftryk de økonomiske incitamenter i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen har på den kommunale praksis.

I de følgende afsnit tegnes nogle hovedlinjer af, hvordan kommunerne arbejder med at formidle og sikre forståelse blandt borgere på kontanthjælp mv. af konsekvenser af reglerne og handlemuligheder ift. reglerne.

Afdækningsworkshops med 9 kommuner har bidraget med overblik over, hvordan kommunerne arbejder, og hvordan indsatsen er understøttet med materialer, systemer mv. Det har dels givet en god ramme for forståelse af kommunernes arbejde med reglerne, men også en ramme for forståelse af de udfordringer og potentialer, der ligger i at udvikle indsatsen.

Igennem afdækningen af kommunernes arbejde med reglerne har det vist sig, at kommunernes indsats knyttet til reglerne er meget ensartet, og de oplevede gevinster og udfordringer ift. reglerne er i høj grad sammenfaldende mellem kommuner. Derfor gives der et overordnet rids af, hvordan indsatsen er organiseret, hvordan der arbejdes med formidlingen af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, samt hvilke udfordringer kommunerne oplever ift. formidlingsarbejdet.

3.1. Aktører i indsatsen omkring kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

Praktikertjekket har primært taget afsæt i kommunernes arbejde med 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet. Medarbejderne i jobcentrene, der varetager kontaktførelserne, og medarbejderne i ydelseskantorerne er nøgleaktører i formidlingen af reglerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i kommunerne.

Udbetaling Danmark er imidlertid også en central aktør ift. at regulere i den udbetalte hjælp, herunder når borger har ordinære løntimer ved siden af kontanthjælpen.

Og der er flere aktører, som har en rolle i formidlingen af reglerne. Nedenfor er en optegning af aktørerne, der deltager i den direkte kommunikation og formidling af reglerne til borgerne, samt aktører som understøtter formidlingen. Disse aktører kan alle være relevante ift. at styrke formidlingen omkring reglerne, jf. anbefalingerne.

- *Kommunerne* har ansvaret for implementering og administration af 225-timersreglen. Kommunerne og Udbetaling Danmark har i fællesskab ansvaret for implementeringen og administrationen af kontanthjælpsloftet. Kommunerne administrerer reglerne og vejleder om reglerne og kan herunder også understøtte borgerne i at finde arbejde eller ordinære timer ved siden af kontanthjælpen mv.
- *Udbetaling Danmark* har sammen med kommunerne ansvaret for implementering og administrationen af kontanthjælpsloftet. Udbetaling Danmark varetager reguleringen i udbetalingen af boligstøtte og særlig støtte ift. kontanthjælpsloftet og kommunikerer med borgerne, når der sker reguleringer i ydelsen.

- *Boligsociale organisationer:* I en række kommuner indgår boligsociale medarbejdere i de almennyttige boligforeninger i informations- og rådgivningsindsatsen. Her understøtter de fx formidlingsindsatsen over for udsætningstruede borgere eller familier, ligesom de kan yde økonomisk rådgivning til borgere, som er blevet trukket i ydelse.
- *Hjælpeorganisationer:* I en række kommuner indgår forskellige hjælpeorganisationer i informations- og rådgivningsindsatsen. Særligt fremhæves det, at frivillige fra Dansk Røde Kors e.l. kan spille en vigtig rolle ift. at formidle reglerne over for integrationsborgere.
- *Gældsrådgivere:* En række kommuner har samarbejde med fx frivillige eller frivilligorganisationer om et tilbud om økonomisk rådgivning. Det er tilbud, der sigter på at hjælpe målgruppen til at få overblik og en plan for, hvordan borgerens økonomi kan hænge sammen. Gældsrådgiverne vil evt. også kunne hjælpe i dialogen med banker eller andre kreditorer. Rådgiverne kan inddrages, når kommunerne oplever borgere, der føler sig usikre på deres økonomi, og hvilken betydning det har, hvis de får job.
- *Virksomheder:* Virksomhederne er en central aktør ift. kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Det er her, der skal skabes de job - også med få timer, som skal bringe kontanthjælpsmodtagerne mv. ud af ledighed. Virksomhederne har en rolle i at identificere opgaver i virksomhederne, som kan varetages af ledige via ordinære løntimer og eventuelt kan kombineres med virksomhedspraktikker.
- *Beskæftigelsesministeriet/Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR)* har ansvaret for at udstikke rammerne for implementeringen af Jobreform fase I (kontanthjælpsloft og 225-timersregel). Det sker bl.a. gennem lovgivning, bekendtgørelser og vejledninger. STAR kan også understøtte implementeringsprocessen ved ny lovgivning. I sammenhæng med implementeringen af 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet er der bl.a. udviklet en pjece og en kort video for hver af de to regler.
- *KL* understøtter kommunerne i implementeringsarbejdet og indgår bl.a. i samarbejde med STAR og Udbetaling Danmark omkring den tekniske, administrative og juridiske implementering af Jobreform fase I.
- *IT-leverandører* vedligeholder og udvikler it-systemerne, så de understøtter administrationen af reglerne.

Som nævnt kan alle disse aktører være relevante parter i at styrke formidlingen omkring reglerne. I drøftelserne med kommunerne om udfordringer ift. forståelse og formidlingen af regler står det også klart, at mulighederne for at styrke formidlingen omkring reglerne kan søges og understøttes i kommunernes indsats, men også gennem og med inddragelse af andre aktører på området.

3.2. Kommunernes opgave og rollefordeling i arbejdet med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

Den overvejende borgerkontakt og formidlingsindsats til borgerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen ligger i kommunerne. Her er både jobcentrets og ydelseskantorets medarbejdere nøgleaktører i at formidle reglerne og handlemuligheder ift. reglerne til borgerne. Den typiske rolle- og opgavefordeling mellem de to aktører er ridset op nedenfor.

Jobcentrenes opgaver og rolle

Medarbejderne i jobcentrene har løbende personlig kontakt til de ledige i kontaktforløbet, hvor de tilrettelægger og følger op på beskæftigelsesindsatsen. Medarbejderne spiller i den sammenhæng en afgørende rolle ift. at formidle reglerne over for borgerne og bringe reglernes økonomiske incitamenter i spil. Medarbejderne varetager følgende opgaver:

- De foretager den løbende vurdering af, om borgerne skal omfattes af 225-timersreglen eller undtages herfra.
- De informerer borgerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.
- De rådgiver borgerne om de økonomiske incitamenter ved at komme i job eller ved at have ordinære timer ved siden af den ydelse, de modtager.
- De rådgiver borgerne om de økonomiske konsekvenser ved ikke at leve op til 225-timersreglen.
- De støtter borgerne i at komme i ordinær beskæftigelse eller i at finde jobs med få ordinære timer som vej til ordinær beskæftigelse.
- De rådgivningsafprøver hvis borgerne siger nej til jobtilbud, eller der i øvrigt er tvivl om rådigheden.

Der er generelt ikke større variationer på tværs af kommunerne ift. den rolle jobcentermedarbejderne spiller. Der kan dog være variationer, i den tilbudsvifte jobcentermedarbejderne har adgang til, som kan understøtte borgerne i at finde job eller understøtte borgerne med vejledning om deres økonomi og de konkrete gevinster ved ordinært arbejde. Nogle tilbud er interne og andre er eksterne tilbud, jf. aktørerne beskrevet i afsnit 3.1. De interne tilbud som jobcentret kan have adgang til, er fx:

- *Åben rådgivning:* I flere kommuner tilbydes "åben rådgivning" som bl.a. benyttes af økonomisk trængte borgere til at få råd og vejledning ift. at få økonomien til at hænge sammen, herunder at få lagt et budget for privatøkonomien. Kommunerne oplever, at flere borgere henvender sig i den åbne rådgivning som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Det kan fx være medarbejdere i ydelseskantoret, der varetager funktionen.
- *Beskæftigelses- og rådgivningstilbud:* Kommunerne har typisk faste beskæftigelsestilbud, som de ledige kan deltage i under opstarten af ledighedsforløbet eller senere, som også bidrager til formidlingen af reglerne. Det er fx tilbud, der understøtter borgerne i at finde og se jobmuligheder og sikre, at borgernes kompetencer kommer bedst muligt i spil til de jobåbninger, der er. Det kan være cv- og jobsøgningsværksteder i den tidlige indsats, som de ledige deltager i efter visitationssamtalen. Det kan også være jobformidlingsforløb for de grupper, der har brug for mere håndholdt støtte til at finde et job eller en praktikmulighed mv.
- *Virksomhedskonsulenter:* Derudover har jobcentrets medarbejdere, der varetager kontaktforløbet og myndighedsopgaver, typisk et samspil med virksomhedskonsulenter. Det handler om at hjælpe borgerne med at finde og se muligheder på arbejdsmarkedet, herunder finde ordinære timer. Samarbejdet mellem virksomhedskonsulenter og jobcentermedarbejdere er organiseret meget forskelligt i kommunerne. I afdækningsworkshops har Jobcentrene typisk givet udtryk for, at de har styrket deres virksomhedssamarbejde gennem de senere år, men at det ikke specifikt er knyttet til indsatsen omkring 225-timersreglen eller kontanthjælpsloftet.

Nogle kommuner har dog givet udtryk for, at der er kommet ekstra fokus på muligheder for job med få timer og virksomhedspraktik kombineret med ordinære timer. I enkelte kommuner er der oprettet særlige funktioner, som formidler jobs med få timer – herunder vikarjobs – til borgerne.

Ydelseskantorets opgaver og rolle

Ydelseskantoret i kommunerne administrerer beregning af ydelser for borgere berørt af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Samtidig indgår ydelsesmedarbejderne i de fleste kommuner i arbejdet med at informere borgerne om reglerne i starten af ledighedsforløbet. I den forbindelse håndterer ydelseskantoret typisk henvendelser fra borgere, som har spørgsmål til reglerne. Ydelsesmedarbejderne kan – sammenlignet med medarbejderne i jobcentre – give mere detaljerede svar på borgernes spørgsmål vedr. ydelsesberegningen.

Ydelsesmedarbejderne varetager typisk følgende opgaver:

- De giver information og vejledning til borgerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, herunder forklaring på de konkrete økonomiske reguleringer, der er sket i ydelsen.
- De modtager borgerens ansøgning og tilkender, beregner og udbetaler ydelse.
- De indplacerer borgerne ift. kontanthjælpsloftet og varetager dialogen med Udbetaling Danmark om dette.
- De holder løbende styr på, hvor mange ordinære timer borgeren ”optjener”, indberetter timerne til timeberegningsmodul i ydelsessystemet og regulerer borgerens kontanthjælp i overensstemmelse med reglerne.

Der er nogen forskel på tværs af kommunerne i forhold til, i hvilken grad ydelseskantoret involveres i den direkte kontakt med borgerne. For enkelte kommuner er der sat ekstra fokus på ydelsesmedarbejdernes rådgivningsrolle, og der er prioriteret tid til, at de kan være opsøgende og tage samtaler med borgerne om ydelsesreglerne og mulighederne i at tage arbejde ved siden af kontanthjælpen. I de fleste kommuner skal borgeren dog aktivt søge information hos ydelsesmedarbejderne for at få vejledning og rådgivning fra en ydelsesmedarbejder. De kommuner, der har afsat ekstra tid til rådgivningen, betragter det i høj grad som en investering i, at borgerne bliver hjulpet mere til forståelsen af de økonomiske muligheder i ordinære løntimer. Det skal også sikres, at borgerne hjælpes til at tilpasse sin økonomi, så en usikker økonomi ikke kommer til at stå i vejen for beskæftigelse.

3.3. Formidlingsindsatsen ved implementeringen af reglerne

Da kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen trådte i kraft den 1. oktober 2016, havde reglerne ifølge kommunernes vurdering stor politisk og administrativ bevågenhed. Der var generelt stor usikkerhed om, hvilke konsekvenser reglerne ville få for borgerne, og hvordan borgerne ville reagere på reglerne. Der var fx bekymring ift., om reglerne ville føre til udsættelse fra egen bolig, for borgere der som konsekvens af reglerne ikke ville kunne betale deres husleje.

Derfor var der i perioden op til reglernes ikrafttræden i de fleste kommuner en intensiv informationsindsats overfor borgerne i målgruppen for reglerne. Denne informationsindsats indebar eksempelvis følgende aktiviteter:

- I kommunerne blev de borgere, som skulle omfattes af reglerne identificeret. Disse borgere blev skriftligt informeret om reglerne, og i mange kommuner fulgte medarbejderne op på

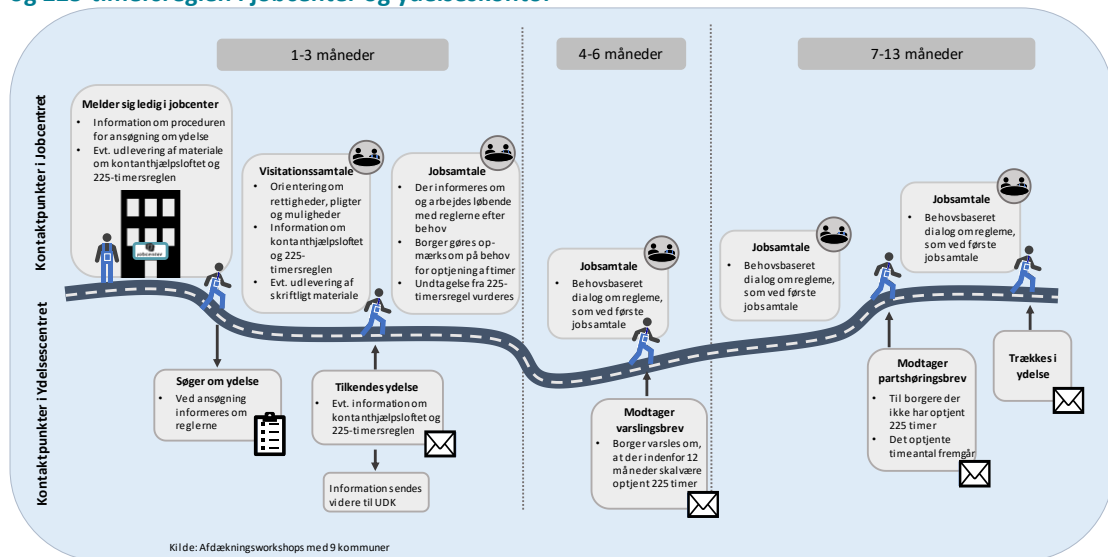
dette i jobsamtalerne, hvor de også havde stort fokus på at informere om reglerne og borgernes handlemuligheder ift. disse.

- I mange kommuner var der ligeledes en informationsindsats rettet imod de borgere, som blev undtaget fra reglerne, for at informere dem om, at de var undtaget. Dette typisk med henblik på at undgå at skabe unødvendige bekymringer og stress hos de pågældende borgere. I flere kommuner er dette blevet håndteret ved at kontakte de pågældende borgere telefonisk.
- I nogle kommuner blev der afholdt særlige informationsmøder rettet imod især integrationsborgere, hvor der med oversættelse fra tolke blev informeret om reglerne. I den forbindelse blev frivillige fra eksempelvis Dansk Røde Kors i nogle kommuner aktiveret ift. at gøre integrationsborgerne opmærksomme på informationsmøderne og få integrationsborgerne til at deltage.
- I nogle kommuner blev der etableret samarbejder med boligorganisationer med henblik på at aktivere de boligsociale medarbejdere i informationsindsatsen og med henblik på at kunne yde økonomisk rådgivning til borgere, hvis ydelse ville blive nedsat eller bortfalde som konsekvens af reglerne. Dette bl.a. for at undgå udsættelser.

3.4. Formidlingsindsatsen i den løbende drift

Der gennemføres i dag en række informations- og vejledningsaktiviteter over for borgeren i forbindelse med forskellige kontaktpunkter i ledighedsforløbet. Figur 3.1 viser de ”kontaktpunkter”, der typisk er mellem den ledige og jobcentret/ydelseskontoret fra første ledighedsdag og frem til udgangen af første års ledighed.

Figur 3.1: Typiske kontaktpunkter i borgerens forløb, hvor der informeres om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i jobcenter og ydelseskontor

Kilde: Afdækningsworkshops med 9 kommuner

Anm: Illustrationen viser et generaliseret billede af kontaktpunkter omkring kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen for en nyledig. Det vil ikke altid se sådan ud. Et eksempel er, at nogle nyledige vil blive berørt af 225-timersreglen tidligere, hvis de har været på offentlig forsørgelse tidligere.

Figuren giver et kort rids af, hvad der indgår i henholdsvis jobcentrets og ydelseskantorets indsats for at formidle kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Jobcentrets indsats er illustreret ovenfor vejen og ydelseskantorets indsats er illustreret under vejen. I det følgende beskrives kontaktpunkterne i borgerens forløb nærmere.

Borgeren melder sig ledig

Arbejdet med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen starter, når borgeren møder op i jobcentret og melder sig ledig. Ved dette fremmøde bliver borgeren registreret som ledig, borgeren bliver informeret om proceduren for ansøgning om ydelse og får tid til en visitationssamtale. Visitationssamtalen afholdes inden for en uge. Mange jobcentre informerer allerede ved det første fremmøde om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Det sker typisk ved at udlevere en mappe til borgeren med skriftlige informationsmaterialer om reglerne og ansøgningsblanket om kontanthjælp mv.

Kommunerne har typisk anvendt STAR's informationspjecer om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Kommunerne oplever, at der i materialet er nogle gode visuelle illustrationer af reglerne, som fungerer godt i formidlingsarbejdet, men teksten er dog lang og kunne med fordel være skrevet i et mere lettilgængeligt sprog.

STAR har også udarbejdet en video, der tager seeren igennem kontanthjælpsloftets og 225-timersreglens mekanismer. Videoen er mindre kendt og anvendt. Enkelte kommuner har brugt den i indgangen til jobcentret - på skærme i jobcentrets modtagelse eller på informationsmøder med borgere i opstarten af ydelsesforløbet.

Enkelte større kommuner har også udarbejdet egne informationsmaterialer, jf. boks 3.1. Der er i nogle kommuner lagt mange ressourcer i at egenudvikle materiale, så reglerne bliver præsenteret mere i hovedbudskaber og med konkrete regneeksempler. Mange kommuner efterspørger den mere enkle kommunikation, som har fokus på hovedbudskaber om fx, at det kan betale sig at arbejde. Det kunne derfor være en mulighed at sikre en platform for videndeling om kommunikationsmateriale på området, som skaber mulighed for, at kommunerne kan dele materialer.

Borgeren søger om ydelse

Umiddelbart efter at borgeren har meldt sig ledig, vil vedkommende typisk ansøge om ydelse. Det kan enten ske manuelt eller digitalt via kommunens hjemmeside eller borger.dk. Ansøgningsblanketten indeholder information om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, som borgeren skal angive at have læst, før ansøgningen kan sendes.

I de fleste kommuner er der ingen eller begrænset kontakt til borgerne i forbindelse med, at de ansøger om ydelse. Hvis der er kontakt, handler den typisk om at hjælpe borgeren med at få lavet en korrekt udfyldt ansøgning med de nødvendige bilag. Enkelte kommuner afholder dog et egentligt møde mellem borgeren og en ydelsesmedarbejder, hvor borgeren informeres om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, og hvor borgeren får hjælp til at udfylde sin ansøgning.

Borgeren kommer til visitationssamtale

Næste kontakt med borgeren er typisk visitationssamtalen. I nogle jobcentre afholdes visitationssamtalen samme dag, som borgeren melder sig ledig, mens samtalen i de fleste kommuner afholdes i en af de efterfølgende 7 dage. Visitationssamtalen varer typisk 30-45 minutter. Til visitationssamtalen vurderes det, om borgeren kan klare et arbejde, og borgeren orienteres om sine rettigheder, pligter og muligheder. I alle kommuner, som deltog i afdækningswork-

Boks 3.1 Specialudviklede informationsmaterialer

Enkelte kommuner har arbejdet med at tilpasse det skriftlige kommunikationsmateriale til borgerne. Motivationen har været at få fortalt historien om mulighederne for at øge indtægten ved at tjene penge ved siden af kontanthjælpen.

Eksempler på specialudviklet materiale er:

- Plakater til ophæng i jobcentret, hvor budskabet om at kunne øge sin indtægt sælges i overskriftsform.
- Postkort med beregningseksempler på betydningen af at tage ordinære timer ved siden af kontanthjælpen for forskellige målgrupper.

Kilde: Afdækningsworkshops

shops, informeres i visitationssamtalen om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. I det omfang kommunerne anvender skriftlige materialer i den forbindelse udleveres og gennemgås disse i visitationssamtalen.

Borgeren modtager afgørelse om ydelse

Når ydelseskontoret modtager borgerens ansøgning om løbende forsørgelsesydelse, tages der stilling til, om borgeren er berettiget til ydelse, og borgeren indplaceres ift. kontanthjælpsloftet. Herefter sker følgende:

- Afgørelsen på borgerens ansøgning om ydelse sendes digitalt til borgerens eboks. Hvis borgeren er berettiget til ydelse igangsættes de månedlige ydelsesudbetalinger. Enkelte ydelseskontorer udsender informationsmaterialer om 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet sammen med afgørelsesbrevet.
- Borgerens indplacering ift. kontanthjælpsloftet sendes til Udbetaling Danmark, som laver den samlede beregning af, om borgeren på denne baggrund skal trækkes i boligstøtte/særlig støtte. Hvis borgeren trækkes i boligstøtte/særlig støtte modtager borgeren skriftlig information om dette fra Udbetaling Danmark, ligesom borgeren, også fra Udbetaling Danmark, får skriftlig information om, hvordan boligstøtten/særlig støtte kan øges via ordinære løntimer.

Medarbejderne i jobcentrene har typisk ikke mulighed for at se, om borgerne har fået nedsat boligstøtte/særlig støtte som følge af kontanthjælpsloftet. Medarbejderne ved derfor ikke, om der kan være ekstra økonomiske gevinster for borgeren, som følge af en lønindtægt ved siden af kontanthjælpen mv.

Borgeren indsender lønsedler, når de har lønnede timer ved siden af kontanthjælpen mv.

Borgere, der har optjent ordinært lønnede timer, skal hver måned indsende lønsedler til ydelseskontorerne. Ydelseskontorerne indberetter de optjente timer i et "timeregistreringssystem", som hjælper til at holde styr på borgerens "optjeningsstatus" ift. 225-timersreglen. Borgerens optjeningsstatus er ikke umiddelbart tilgængelig i de sagsbehandlingssystemer, som medarbejderne i jobcentrene anvender. Der er således tale om information, som i de fleste kommuner ikke anvendes i jobsamtalen med den ledige.

Borgernes lønsedler for en given måned skal indsendes til ydelseskontorerne inden månedens udgang. Det sker imidlertid, at borgerne af forskellige årsager først har mulighed for at indsende deres lønseddel i den efterfølgende måned. Selvom borgeren ikke altid selv er skyld i dette, kan det medføre en række problemer for borgeren.

- For ikke at komme til at udbetale for meget ydelse vil ydelseskontorerne tilbageholde borgerens ydelse, indtil de har modtaget borgerens lønseddel. Det kan i nogle tilfælde betyde, at borgeren ikke har penge til at betale faste udgifter som eksempelvis husleje mv.
- Når borgerens ydelse tilbageholdes i en måned og udbetales i måneden efter, betyder det, at borgeren i den ene måned har en "nulindtægt" og i den følgende måned har en "dobbelindtægt". Det skaber problemer ift. udbetalingen af boligstøtte/særlig støtte.
- I måneden med "nulindtægt" vil borgerens boligstøtte/særlig støtte blive sat op på grund af den manglende indtægt, mens borgerens boligstøtte/særlig støtte vil blive nedsat i måneden med dobbeltindtægt. Dette giver anledning til en lang række reguleringer – eventuelt med tilbagebetalingskrav til borgeren.

- Den ujævne ydelsesudbetaling medfører, at der kan gå ca. tre måneder førend borgeren reelt har høstet gevinsten af de ordinære timer, som borgeren har arbejdet. I denne periode vil borgeren modtage et stort antal breve fra Udbetaling Danmark, og de vil ofte have vanskeligheder med at gennemskue, hvad de forskellige reguleringer vedrører.

Borgeren kommer til jobsamtaler

De efterfølgende kontakter mellem myndighedsmedarbejderne og den ledige foregår ved jobsamtalerne i kontaktforløbet. Jobsamtalerne afholdes med forskellig frekvens for de forskellige visitationsgrupper. For jobparate kontanthjælpsmodtagere skal der eksempelvis afholdes tre jobsamtaler inden for de første tre måneders ledighed. Herefter skal der afholdes fire jobsamtaler om året, som vist i figur 3.1.

Alle kommuner, som har deltaget i afdækningsworkshop, tilkendegiver, at der til jobsamtalerne løbende informeres om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. De gennemførte afdækningsworkshops peger på, at det i vid udstrækning er op til den enkelte medarbejder, hvordan og hvor meget orienteringen om reglerne fylder i jobsamtalerne. Kommunerne har sjældent faste retningslinjer for, hvornår og hvordan medarbejderne skal informere eller arbejde med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Enkelte kommuner har retningslinjer for, at der skal vejledes, og hvordan det dokumenteres, at der er vejledt.

Ikke desto mindre er der et billede af, at jobcentermedarbejderne i jobsamtalerne generelt vejleder om reglerne over for borgerne. Formidlingen sker typisk mundtligt og evt. med inddragelse af illustrationer fra STAR's pjecer omkring 225-timers reglen og kontanthjælpsloftet til at tale ud fra. Det vil også være i forbindelse med jobsamtalerne at der løbende tages stilling til, om en borger skal undtages fra 225-timersreglen.

I pjecerne ligger nogle beregningseksempler (caseeksempler på den konkrete betydning af lønnet arbejde ved siden af kontanthjælp). Eksemplerne er udarbejdet for forskellige typer borgere. Nogle kommuner giver udtryk for, at disse eksempler også er gode at formidle ud fra. Der er samtidig hos en række kommuner en oplevelse af, at der enten helt mangler beregningseksempler, eller er behov for flere beregningseksempler. Det kunne evt. tale for, at beregningseksemplerne udbygges og gøres klar til at blive anvendt som et selvstændigt værktøj.

I forbindelse med samtalerne er der størst fokus på at formidle 225-timersreglen og mindre fokus på kontanthjælpsloftet. Det underbygges af resultaterne i spørgeskemaundersøgelsen, jf. kapitel 4. Jobcentrene giver bl.a. udtryk for, at 225-timersreglen er et naturligt fokus i kontaktforløbet, da det er en del af borgerens rådighedsforpligtigelse at sikre minimum 225 timers ordinært arbejde.

Jobcentermedarbejderne giver samtidig også udtryk for en bekymring for, at de 225 timer kommer til at fylde for meget i jobsamtalen. For de jobparate er det en bekymring for at miste fokus på det almindelige mål om fuld selvforsørgelse. For de aktivitetsparate og unge kan det have karakter af en bekymring for, at den langsigtede plan for integration på arbejdsmarkedet eller uddannelse kommer i baggrunden for målet om på kort sigt at sikre et tilstrækkeligt antal ordinære timer til at optjene ret til fuld kontanthjælp.

Borgeren modtager varslingsbrev

Når borgeren har været på ydelse i ca. 5½ måned udsendes automatisk et varslingsbrev til borgeren, hvor borgeren informeres om 225-timersreglen og om, at der inden for 12 måneder skal være optjent 225 ordinære løntimer. Blandt de kommuner, der deltog i afdækningsworkshops, var der to kommuner, som informerede medarbejderne i jobcentrene om, hvilke borgere som varsles. I de resterende syv kommuner, bliver jobcentrene ikke orienteret. Jobcentrets

medarbejdere kan tage kontakt til ydelsesafdelingen for at afdække en borgers status ift. optjening af ordinære løntimer. Jobcentrets medarbejdere har typisk ikke adgang til de ydelsessystemer, hvor oplysningen fremgår. Kun i enkelte kommuner har medarbejderne kiggeadgang til ydelsessystemet og kan heri orientere sig i borgerens status ift. ydelse.

Borgeren modtager partshøringsbrev

Efter 10½ måned udsendes automatisk et partshøringsbrev til de borgere, som ikke har optjent 225 timer. I partshøringsbrevet oplyses borgeren om, hvor mange ordinære og udstøttede timer vedkommende har optjent, så det er helt klart, hvor mange timer der mangler at blive optjent.

Blandt de kommuner, der deltog i afdækningsworkshops, var der kun enkelte, som informerede medarbejderne i jobcentrene om, hvilke borgere som har fået partshøringsbreve og dermed står til at få nedsat deres ydelse. Når jobcentermedarbejderne orienteres er det typisk for at sikre, at jobcentermedarbejderen kan kontrollere, at de borgere, der er undtaget fra 225-timersreglen, er registreret som undtaget.

De sagsoplysninger, som jobcentermedarbejderne har adgang til, rummer ikke lettilgængelig oplysning om, hvorvidt borger er varslet, partshørt eller trukket i ydelse med baggrund i 225-timersreglen.

Borgeren trækkes i ydelse

Efter ca. 12 måneder modtager medarbejderen i ydelseskontoret en systemadvisering, som fortæller, at der nu skal tages stilling til, om borgeren har optjent 225 timer, og om der skal trækkes i ydelse. I de tilfælde, hvor borgeren trækkes i ydelse, gives der ikke automatisk besked til rette medarbejder i jobcentret.

3.5. Udfordringer i formidlingsindsatsen omkring reglerne

Et væsentligt tema på de afholdte afdækningsworkshops var at få input fra medarbejderne i ydelseskontorerne og jobcentrene til, hvad de oplever som centrale udfordringer i arbejdet med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. I det følgende sammenfattes det udfordringsbillede, som blev tegnet:

Timing af informationsindsatsen er ikke altid hensigtsmæssig

Medarbejderne fremhæver det som en generel udfordring, at borgerne ikke er disponeret for at modtage kompleks information om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Medarbejderne vurderer, at mange af de skriftlige informationer, som borgerne modtager simpelthen ikke læses, og at borgerne i mange tilfælde ikke rigtig forstår konsekvensen af reglerne før det tidspunkt, hvor det bliver aktuelt, og deres ydelse nedsættes eller bortfalder.

I den sammenhæng er der flere, der fremhæver, at det er en udfordring, at der er stor intensitet i informationsindsatsen omkring både kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i starten af ledighedsforløbet. Omvendt er intensiteten i formidlingen af reglerne lavere senere i ledighedsforløbet, hvor eventuel nedsættelse eller bortfald af ydelse nærmer sig.

Information om kontanthjælpsloftet vil være relevant fra starten af et ledighedsforløb. Borgerne skal også være opmærksomme på, at de skal optjene timer fra starten af et ledighedsforløb. Det er dog medarbejdernes vurdering, at borgerne kan have svært ved at modtage information om detaljen ift. opgørelsen af optjente løntimer og ydelsesregulering på dette tidspunkt, da der kan gå noget tid inden 225-timersreglen har betydning for ydelsen.

Jobcentrets medarbejdere kender ikke borgerens status ift. ydelse

Jobcentrets medarbejdere har typisk ikke adgang til oplysninger om, hvorvidt borgerne er berørt af kontanthjælpsloftet eller er berørt eller varslet om 225-timersreglen. Med den baggrund kan det være vanskeligt at skabe den rette timing i formidlingsarbejdet. Enkelte kommuner har etableret kiggeadgang til ydelsessystemerne for at give nemmere adgang til disse oplysninger.

Manglende viden om borgernes optjeningsstatus

Jobcentermedarbejdere har på afdækningsworkshop givet udtryk for, at de - ifm. jobsamtalen - gerne vil kunne lave en konkret opfølgning på, hvor mange timer borgeren har optjent, og hvornår der er optjent 225 timer. Medarbejderne har imidlertid ikke systemmæssig adgang til information om, hvor mange timer borgeren har optjent. De efterspørger derfor et system, hvor de hurtigt kan finde sådanne informationer. Flere fremhæver i den forbindelse, at det ville være en gevinst, hvis borgerne også kunne have let adgang til samme oplysninger. Som det fremgår af boks 3.2, er der delte meninger om behovet for adgang til borgernes optjeningsstatus.

Vanskeligt at beregne de præcise økonomiske konsekvenser af reglerne

Medarbejdernes kommunikation med borgerne tager typisk udgangspunkt i de generelle mekanismer i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen – dvs. at der er en gevinst ved at arbejde og udsigt til nedsat ydelse, hvis ikke borgeren optjener 225 timer.

Boks 3.2 Forskellige syn på adgang til borgernes optjeningsstatus

Der er delte opfattelser blandt medarbejderne i jobcentrene ift. om det er ønskeligt at have adgang til information om borgernes optjeningsstatus samt information om reglernes konkrete økonomiske konsekvenser for borgerne.

- Nogle medarbejdere ønsker som udgangspunkt kun at tale om job med borgeren i kontaktsamtalerne. Der er hos nogle medarbejdere en bekymring for, at fokus på reglerne kommer til at medføre fokus på borgerens økonomi. Der er en oplevelse af, at fokus på økonomiske incitamenters kan komme til at give mindre fokus på job, selvom de økonomiske incitamenters er tænkt til at kunne understøtte den jobrettede indsats.
- Andre medarbejdere anser det som vigtigt at kunne bruge de økonomiske incitamenters som udgangspunkt for den jobrettede indsats.

Kilde: Afdækningsworkshops

Det er imidlertid vanskeligt for medarbejderne at blive mere specifikke ift., hvad de konkrete økonomiske konsekvenser er for borgerne. De efterspørger derfor et "beregningsredskab", hvor man hurtigt kan anskueliggøre konsekvensen over for borgerne. Således angiver 76 pct. af medarbejderne i spørgeskemaundersøgelsen, at de involverer en ydelsesmedarbejder, hvis der er brug for særlig vejledning om økonomi til borgeren. Det kunne være hensigtsmæssigt, hvis borgerne også kunne have adgang til dette værktøj.

Udbetalingstekniske udfordringer svækker reglerens incitamenters.

Kommunikationen med borgerne omkring de økonomiske incitamenters ved at have ordinære timer vanskeliggøres som følge af en række "udbetalingstekniske" udfordringer, som indebærer, at konsekvensen af at have ordinære timer på kort sigt kan være, at der sker uregelmæssigheder i udbetalingerne af ydelse og boligstøtte. Konsekvensen er, at borgeren oplever økonomisk usikkerhed. Disse udbetalingstekniske udfordringer betyder ifølge kommunerne, at reglerens incitamenters svækkes. Der er således borgere, der vælger at leve med nedsat ydelse frem for at tage ordinære timer, som på kort sigt opleves at kunne give rod i økonomien.

Behov for mere enkel formidling af reglernes konkrete betydning for forskellige borgergruppers økonomi

I fravær af et værktøj, som kan beregne de præcise økonomiske konsekvenser af ordinære løntimer, er der medarbejdere, der efterspørger informationsmaterialer med forskellige case-eksempler på, hvordan reglerne konkret påvirker borgernes økonomi, hvis de har ordinære timer. Det kunne være i form af en række forskellige cases, som gør det muligt at finde en standard-case, som er relevant for den enkelte borger.

Informationsmaterialer er for lange og den visuelle understøttelse kan styrkes

Generelt er der blandt medarbejderne i ydelseskontorerne og jobcentrene en positiv vurdering af kvaliteten STAR's informationsmaterialer – informationspjecen om kontanthjælpsloftet, informationspjecen om 225-timersreglen og de to informationsvideoer. Der er dog også medarbejdere, som efterspørger kortere og mere visuelt understøttet informationsmateriale samt materialer i et enklere sprog eller materialer, som er bygget op omkring klare budskaber.

Efterspørgsel efter informationsmaterialer på forskellige sprog

Medarbejderne i ydelseskontorerne og jobcentrene oplever generelt, at det er en særlig udfordring at informere borgere med dårlige danskundskaber om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Det fremhæves, at selv med anvendelse af tolk, er der en stor sproglig udfordring. Der er derfor et markant ønske om informationsmaterialer på forskellige sprog.

3.6 Opsamling

Igennem afdækningen af kommunernes arbejde med reglerne har det vist sig, at kommunernes indsats knyttet til reglerne er meget ensartet, og de oplevede gevinster og udfordringer ift. reglerne i høj grad er sammenfaldende mellem kommuner. Det giver i udgangspunktet et godt afsæt for at skabe relevante løsninger, der kan styrke den kommunale formidlingsindsats mv.

Kommunerne har arbejdet med en intensiv informationsindsats i implementeringsfasen omkring reglerne. I den nuværende drift har informationen især tyngde i starten af et ledighedsforløb.

I det efterfølgende kontaktførløb med borgeren er der også fokus på reglerne. Det er knap så systematisk, hvordan der arbejdes med reglerne i kontaktførløbet, og kommunerne har her primært fokus på rådighedsforpligtigheden ift. de 225 timer. De økonomiske incitamenter er også en del af motivationsarbejdet omkring de 225 timer, og på den måde inddrages kontanthjælpsloftet også i dialogen med borger.

Det er typisk op til den enkelte jobcentermedarbejder, hvordan reglerne inddrages i samtaler med borgerne. Jobcentermedarbejderne afholder sig typisk fra en meget konkret økonomisk vejledning eller rådgivning. Den mere konkrete vejledning om forståelsen af reguleringer i ydelsen ligger typisk i ydelseskontorerne eller ved Udbetaling Danmark og ydes primært, hvis borgeren selv henvender sig.

Afdækningen peger på, at der er en række kontaktpunkter i både jobcenter og ydelseskontorerne, hvor der informeres og vejledes om reglerne. Afdækningen peger også på, at der er et begrænset samspil og udveksling af oplysninger mellem de to aktører, hvilket kan udfordre timingen i formidlingen af reglerne.

I afdækningen af kommunernes arbejde er der fundet en række potentialer for, hvordan formidlingen af reglerne evt. kan styrkes. Potentialerne kan opsummeres i følgende 4 områder:

1. Der er potentiale for at styrke timingen i informationsarbejdet overfor borgerne gennem en større udveksling af oplysninger mellem ydelsesafdeling og jobcenter og/eller understøttelse af større viden hos jobcentermedarbejderne om borgernes status ift. kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.
2. Der er potentiale for at styrke informationsmaterialet til borgerne og deling af informationsmateriale på tværs af kommuner.
3. Der er potentiale for at styrke formidlingen omkring ydelsesreguleringer, så borgerne får en mere klar fornemmelse af, hvad der er gevinsten ved ordinært arbejde.
4. Der er potentiale for at forbedre borgernes oplevelse af gevinsten ved ordinære timer ved at ændre procedurerne omkring ydelsesregulering, således at evt. ydelsesreguleringer i videst mulig udstrækning rammer "rigtigt", og borgerne oplever mindre usikkerhed omkring økonomien.

4. Jobcenter- og ydelsesmedarbejdernes vurdering af fokus på samt egen viden om og formidling af reglerne

Det er centralt for intentionen med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, at borgerne forstår gevinsterne ved at tage arbejde og kan handle på det. Medarbejderne - især i jobcentrene - er nøgleaktører ift. at skabe den forståelse, og deres viden om og evne til at formidle reglerne er afgørende for reglernes gennemslagskraft. Derfor sættes der i dette kapitel spot på, hvilket fokus medarbejderne har på kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, samt hvordan de vurderer deres egen viden om reglerne og egen evne til at formidle incitamenterne og mekanismerne i reglerne over for borgerne.

Kapitlet bygger primært på en landsdækkende survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer. I surveyen har 988 medarbejdere fra 62 kommuner deltaget. Blandt de 988 deltagere er 28 pct. ydelsesmedarbejdere og 72 pct. medarbejdere i jobcentrene. Kapitlet bygger endvidere på viden indhentet i afdækningsworkshops.

4.1 Medarbejdernes vurdering af hvilket fokus der er på formidling af reglerne

Fokus på kontanthjælpsloftet

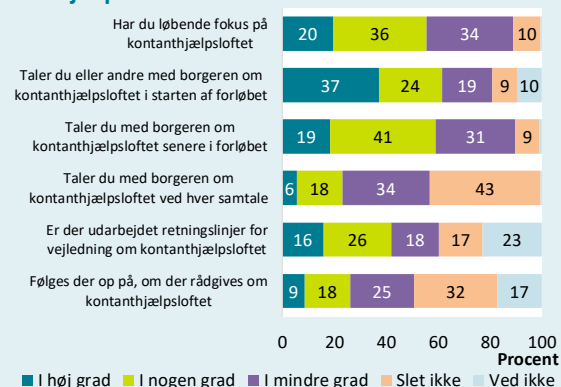
Jobcentermedarbejderne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet bedt om at angive, i hvilket omfang de har fokus på kontanthjælpsloftet i den løbende sagsbehandling. I den sammenhæng angiver mere end halvdelen (56 pct.) af medarbejderne, at de i høj grad eller nogen grad har fokus på kontanthjælpsloftet i den løbende sagsbehandling.

Størst fokus tidligt i ledighedsforløbet

Jobcentermedarbejdernes besvarelser indikerer, at det er i starten af borgernes ledighedsforløb, at der er størst fokus på kontanthjælpsloftet, jf. figur 4.1. Derimod er medarbejdernes fokus på kontanthjælpsloftet senere i ledighedsforløbet lavere. Således angiver 37 pct. af jobcentermedarbejderne, at de i høj grad har fokus på kontanthjælpsloftet tidligt i forløbet, mens kun 19 pct. angiver, at de i høj grad har fokus på kontanthjælpsloftet senere i forløbet. 6 pct. af jobcentermedarbejderne angiver, at de i høj grad taler om kontanthjælpsloftet ved hver samtale.

De gennemførte afdækningsworkshops med 9 kommuner peger på, at det primært er i visitationssamtalen, at der er meget fokus på orientering om reglerne og især kontanthjælpsloftet. Kommunerne har peget på, at det bl.a. skyldes, at medarbejderne i jobcentret ikke har oplysninger om, hvorvidt borgerne er berørt af kontanthjælpsloftet. Kun i enkelte kommuner har medarbejderne kiggeadgang til ydelsessystemet og kan dermed orientere sig i 'borgerens status ift. ydelse.

Figur 4.1: jobcentermedarbejdernes fokus på kontanthjælpsloftet

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 708 medarbejdere i landets jobcentre. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Der er 42 pct. af medarbejderne, der oplever, at der i høj grad eller nogen grad er udarbejdet retningslinjer for, hvordan der skal rådgives og vejledes om kontanthjælpsloftet. Mens hver fjerde medarbejder vurderer, at der i høj grad eller nogen grad følges ledelsesmæssigt op på om rådgivningen foregår.

Større fokus på 225-timersreglen end kontanthjælpsloftet

Resultaterne fra surveyen peger på, at medarbejderne i jobcentrene i højere grad har fokus på 225-timersreglen end kontanthjælpsloftet i deres løbende sagsbehandling. Mens 37 pct. af medarbejderne angiver, at de i høj grad har fokus på kontanthjælpsloftet, angiver 52 pct., at de i høj grad har fokus på 225-timersreglen.

Størst fokus 225-timersreglen tidligt i forløbet

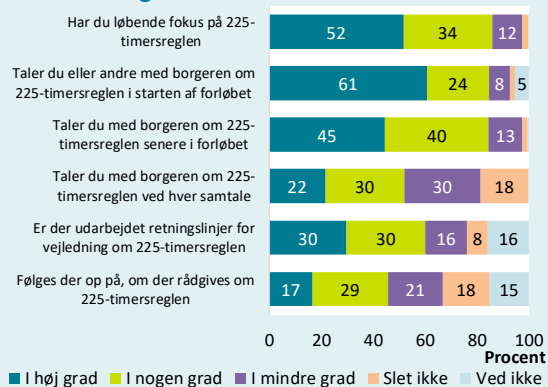
Ligesom tilfældet var for kontanthjælpsloftet, synes der også at være størst fokus på 225-timersreglen i opstarten af borgernes ledighedsforløb. Der er 61 pct. af medarbejderne, som angiver, at de i høj grad taler med borgeren om 225-timersreglen tidligt i ledighedsforløbet, mens 45 pct. i høj grad taler om det senere i ledighedsforløbet. Omvendt er det mindre end hver fjerde (22 pct.) der i høj grad taler med de ledige om 225-timersreglen ved hver samtale.

I forhold til spørgsmålet om, hvorfor der tilsyneladende er større fokus på 225-timersreglen end kontanthjælpsloftet har inputtet fra workshops været, at det er naturligt at inddrage og vejlede borgerne om 225-timersreglen løbende. Det falder naturligt i forlængelse af drøftelser om rådighed og en jobrettet indsats at gøre opmærksom på, at borgeren skal huske, at der er behov for de 225 timer for at opretholde muligheden for fuld kontanthjælp.

Større ledelsesmæssigt opfølgning på 225-timersreglen end på kontanthjælpsloftet

Ca. 60 pct. af medarbejderne oplever, at der enten i høj grad eller i nogen grad er udarbejdet retningslinjer for, hvordan der skal rådgives og vejledes om kontanthjælpsloftet, og knap halvdelen af medarbejderne vurderer, at der i høj grad eller i nogen grad følges ledelsesmæssigt op på, om der rådgives om reglerne. Der er således også en oplevelse af, at der i højere grad end for kontanthjælpsloftet er sat rammer for inddragelse af 225-timersreglen i kontaktførelsen. I afdækningsworkshops har kommunerne peget på, at retningslinjerne bl.a. handler om, hvordan det dokumenteres, at der har været vejledt om 225-timersreglen.

Figur 4.2: Jobcentermedarbejdernes fokus på 225-timersreglen

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 708 jobcentermedarbejdere i landets jobcentre. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Boks 4.1 Retningslinjer for inddragelse af 225-timersreglen

En af de deltagende kommuner i afdækningsworkshop har givet eksempel på, hvordan de nu arbejder meget systematisk med inddragelse af reglerne i kontaktførelsen.

Kommunen har, med baggrund i en revisionsbemærkning om behov for mere vejledning, implementeret en ny praksis. Med denne praksis er der faste retningslinjer for, hvordan vejledningen gennemføres og dokumenteres. Der gennemføres ledelsestilsyn med dette indhold. Samtidig har kommunen inddraget ydelsesmedarbejderne i en mere grundig vejledning, hvor en ydelsesmedarbejder har afsat en time til hver borger for at sikre en grundig introduktion til bl.a. kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen for alle nyledige.

Andre eksempler på retningslinjer handler mere om at give fælles instruktioner om, hvordan vejledningen dokumenteres, når den gennemføres.

Kilde: afdækningsworkshops

4.2 Medarbejdernes vurdering af egen viden om og evne til at formidle intentionerne bag reformen

Et centralt tema i surveyen har været at afdække både jobcenter- og ydelsesmedarbejdernes viden om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, og om de føler sig klædt på til at formidle deres viden overfor borgerne.

Mange forstår reglerne, men oplever, de er sværere at formidle.

Jobcenter- og ydelsesmedarbejdernes besvarelser viser, at 42 pct. af medarbejderne angiver, at de i høj grad forstår incitamenterne i kontanthjælpsloftet. Derudover svarer yderligere 39 pct. af medarbejderne, at de i nogen grad forstår kontanthjælpsloftet, jf. figur 4.3. Det er således ca. 80 pct. der i høj grad eller i nogen grad vurderer, at de forstår reglerne.

Det er imidlertid kun 26 pct. af medarbejderne, som angiver, at de i høj grad er klædt på til at formidle reglerne over for borgerne, og som vurderer, at de formidler reglerne "godt" over for borgerne. Dertil kommer ca. 40 pct., der i nogen grad føler sig klædt på. Spørgeskemaundersøgelsen indikerer således, at det opleves sværere at formidle kontanthjælpsloftet end at forstå kontanthjælpsloftet.

Informationsmaterialer kan være en del af formidlingsudfordringen

Den kommunikative udfordring kan hænge sammen med medarbejdernes vurdering af, om de har adgang til "gode" informationsmaterialer, som kan understøtte dem i deres formidling af reglerne over for borgerne.

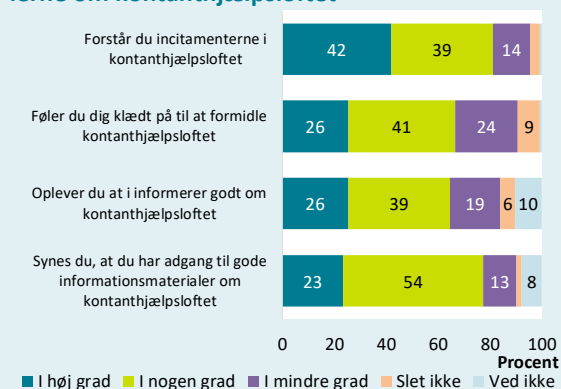
Her er det også knap hver fjerde medarbejder, der angiver, at de i høj grad har adgang til gode informationsmaterialer, jf. figur 4.3.

De anvendte informationsmaterialer er i høj grad standardmaterialer udarbejdet ifm. implementeringen af reglerne. STAR har udarbejdet en pjece om kontanthjælpsloftet, som ca. 70 pct. af medarbejderne angiver, at de anvender. Ellers anvendes vejledningstekster i systembreve og ansøgningsblanketter. Afdækningsworkshops har peget på, at de pjecer, der er udarbejdet af STAR, typisk anvendes flere gange i borgerens forløb. Kommunerne har i den forbindelse givet udtryk for, at pjecerne er en god hjælp i informationsarbejdet, men det er samtidig kommunernes vurdering, at reglerne med fordel kan formidles i et mere enkelt sprog.

Ydelsesmedarbejderne forstår incitamenterne i kontanthjælpsloftet bedst

Ydelsesmedarbejderne synes at være den gruppe, der bedst forstår incitamenterne i kontanthjælpsloftet, jf. figur 4.4. Her er det 41 pct., der i høj grad føler sig godt klædt på til formidlingsopgaven. Omvendt er det kun 34 pct. af medarbejderne, der arbejder med borgere på integrationsydelse og uddannelseshjælp, som tilkendegiver, at de i høj grad forstår incitamenterne i kontanthjælpsloftet.

Figur 4.3: Hvor godt kender medarbejderne reglerne om kontanthjælpsloftet

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålet om adgang til gode informationsmaterialer er kun besvaret af deltagere, der har angivet, at de benytter informationsmaterialer i formidlingen af reglerne. I alt 664 medarbejdere. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer føler sig lige gode til at formidle reglerne om kontanthjælpsloftet

Der synes ikke at være større forskelle mellem medarbejderne i jobcentrene og ydelsesmedarbejdere ift., hvor godt de føler sig klædt på til at formidle kontanthjælpsloftet. Dog er andelen, som i høj grad føler sig godt klædt på til formidlingsopgaven noget lavere (15 pct.) blandt de jobcentermedarbejdere, som arbejder med borgere på integrationsydelse og uddannelseshjælp.

Forskellen mellem medarbejdergrupper ligger formentlig i, hvor meget de oplever, at deres borgergruppe er konfronteret med reglerne. Integrationsydelsesmodtagere og uddannelseshjælpsmodtagere er således ikke berørt af kontanthjælpsloftet i så høj grad som kontanthjælpsmodtagere, jf. tabel 2.1 i kapitel 2.

Mange forstår incitamenterne i 225-timersreglen

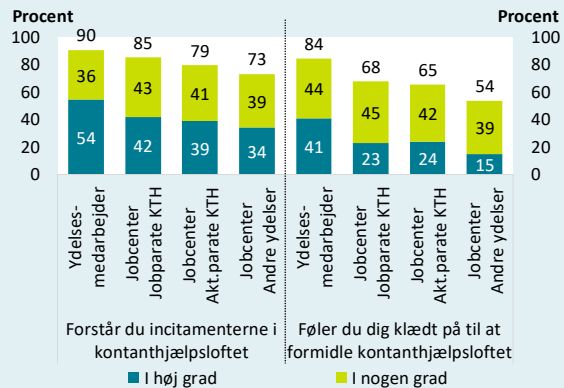
Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 51 pct. af medarbejderne i høj grad forstår incitamenterne i 225-timersreglen, jf. figur 4.5. Dertil kommer 39 pct., der i nogen grad forstår 225-timersreglen. Det er således 90 pct. i alt der i høj grad eller i nogen grad forstår 225-timersreglen, hvilket er en større andel end for kontanthjælpsloftet.

Færre føler sig klædt på til at formidle reglen

Ellers indikerer spørgeskemaundersøgelsen, at der ligesom for kontanthjælpsloftet kan være en kommunikativ udfordring ift. at formidle reglerne. For mens 51 pct. af medarbejderne angiver, at de i høj grad forstår incitamenterne i reglerne, er der kun ca. hver tredje af medarbejderne, som henholdsvis angiver, at de i høj grad føler sig klædt på til at formidle reglerne, og at de i høj grad oplever, at de informerer godt om reglerne.

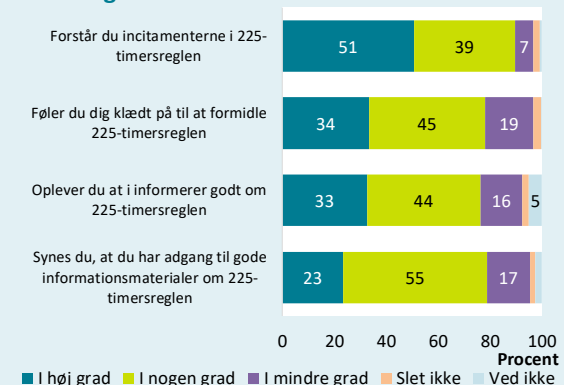
Ligesom tilfældet var for kontanthjælpsloftet, er der 23 pct. af medarbejderne, som angiver, at de i høj grad har adgang til gode informationsmaterialer, som de kan bruge i deres informations- og vejledningsindsats over for borgerne.

Figur 4.4: Forstår medarbejderne kontanthjælpsloftet, og føler de sig klædt på til at formidle det - fordelt på arbejdsområde

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer. Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Figur 4.5: Hvor godt kender medarbejderne 225-timersreglen

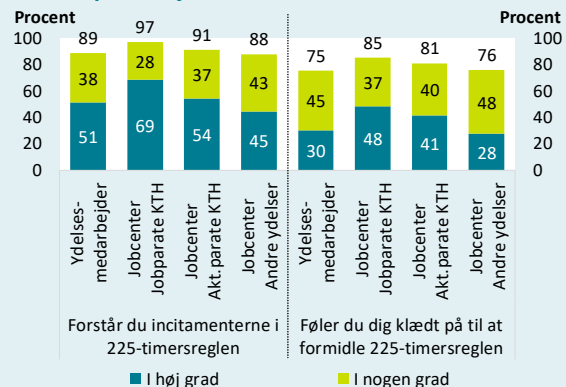
Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer. Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålet om adgang til gode informationsmaterialer er kun besvaret af deltagere, der har angivet, at de benytter informationsmaterialer i formidlingen af reglerne. I alt 664 medarbejdere. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Incitamenterne i 225-timersreglen forstås bedst af medarbejdere, der arbejder med jobparate.

Jobcentrets medarbejdere, der arbejder med jobparate kontanthjælpsmodtagere, føler sig tilsyneladende bedst klædt på til at formidle 225-timersreglen, jf. figur 4.6. Det er 69 pct. af medarbejderne, der arbejder med jobparate, der i høj grad oplever at forstå incitamenterne. Ca. halvdelen af medarbejdergruppen oplever, at de også i høj grad er klædt på til formidlingsopgaven.

Ydelsesmedarbejdere synes på den anden side at være mindre fortrolige med 225-timersreglen end kontanthjælpsloftet. Det kan skyldes, at 225-timersreglen er en skærpelse af rådighedsforpligtigelsen, og at ydelseskontorerne typisk ikke er involveret i selve rådighedsvurderingen.

Figur 4.6: Forstår medarbejderne 225-timersreglen, og føler de sig klædt på til at formidle den, fordelt på arbejdsområde

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer. Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Svarene er opdelt på ydelsesmedarbejdere og hvilke målgrupper jobcentermedarbejderne arbejder med. Jobcenter – Andre ydelsesmedarbejdere er medarbejdere der arbejder med integrationsborgere og unge på uddannelseshjælp. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

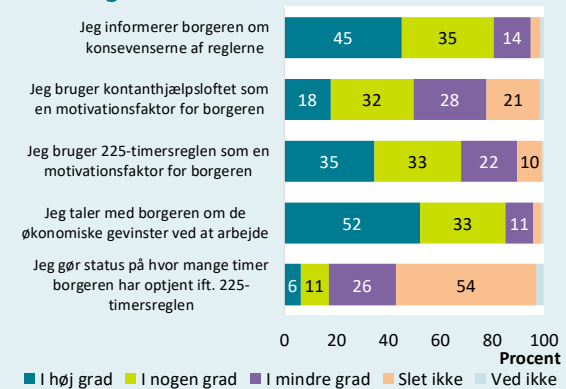
4.3 Medarbejdernes vurdering af hvordan reglerne påvirker indsatsen

Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen bruges aktivt i kontaktforløbet

Medarbejderne i jobcentre er blevet bedt om at vurdere, hvordan kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen inddrages i kontaktforløbet, og hvilken effekt det vurderes at have på indsatsen, jf. figur 4.7.

Medarbejderne vurderer, at reglerne primært inddrages i indsatsen ved, at der informeres om konsekvenserne af reglerne, og ved at der tales med borgerne om de økonomiske gevinster ved at have et arbejde. Således angiver 45 pct. af medarbejderne, at de i høj grad informerer borgerne om konsekvenserne af reglerne. Ca. halvdelen af medarbejderne angiver, at de i samtalerne i kontaktforløbet i høj grad sætter fokus på de økonomiske gevinster ved at arbejde. 15 pct. angiver, at de kun i mindre grad eller slet ikke har fokus på de økonomiske gevinster. Der er således tegn på, at reglerne indgår efter intentionen i kontaktforløbet, men også at der fortsat er et potentiale for, at flere blandt jobcentrets medarbejdere taler med borgerne om de økonomiske gevinster ved arbejde.

Figur 4.7: Hvordan bruger jobcentermedarbejderne reglerne i kontaktforløbet

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer. Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 708 medarbejdere i landets jobcentre. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

225-timerreglen bruges særligt som motivationsfaktor for de jobparate på kontanthjælp

På spørgsmålet, om medarbejderne bruger reglerne som en "motivationsfaktor" over for borgerne, angiver kun 18 pct. af medarbejderne, at de i høj grad bruger kontanthjælpsloftet som en motivationsfaktor, mens en større andel på 35 pct. angiver, at de bruger 225-timersreglen

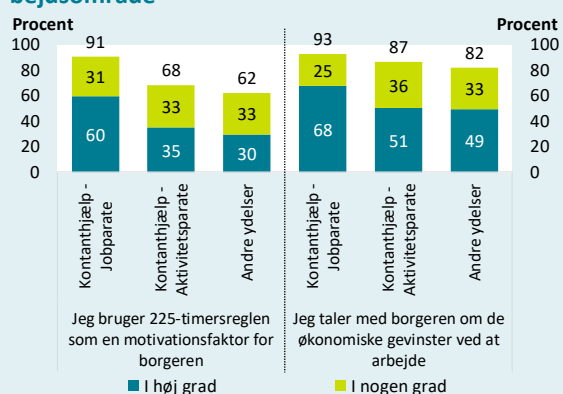
som en motivationsfaktor. Det er i særlig grad i samtaler med de jobparate kontanthjælpsmodtagere, at der fokuseres på de økonomiske gevinster ved at tage et arbejde og på 225-timersreglen som en motivationsfaktor, jf. figur 4.8

Der lægges ikke i lige så høj grad vægt på de økonomiske incitamenter for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, integrationsborgere og uddannelseshjælpsmodtagere, jf. figur 4.8. Det kan skyldes, at medarbejderne ikke har samme oplevelse af, at borgerne har handlemuligheder.

I afdækningsworkshops med kommunerne har en stor del af kommunerne givet udtryk for, at de oplever det nemmere at arbejde med 225-timersreglsen og kontanthjælpsloftet ift. de jobparate end for andre grupper. Der er en oplevelse af, at man bedre kan arbejde med flere strategier for at finde job ift. de jobparate, og der er flere handlemuligheder for den ledige.

Det opleves som sværere at arbejde med kortsigtede strategier for at komme ud og optjene timer for de aktivitetsparate og anvende de økonomiske incitamenter i kontanthjælpsloftet til at understøtte dette. Jobbene skal i højere grad opdyrkes til målgruppen og indtænkes i indsatsen.

Figur 4.8: Hvordan bruger jobcentermedarbejderne reglerne i kontaktforløbet, fordelt på arbejdsområde

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
 Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 708 medarbejdere i landets jobcentre. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Andre ydelser er medarbejdere der arbejder med integrationsborgere og unge på uddannelseshjælp. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Udsagnene understøtter et billede af, at der også er medarbejdere i jobcentrene, som vurderer, at reglerne kan "afspore" indsatsen, fordi det bryder ind i en mere langsigtet plan om beskæftigelse og uddannelse og skaber fokus på at finde ordinære løntimer på kort sigt. Det er især for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og uddannelseshjælpsmodtagere, at der er desynspunkter i spil.

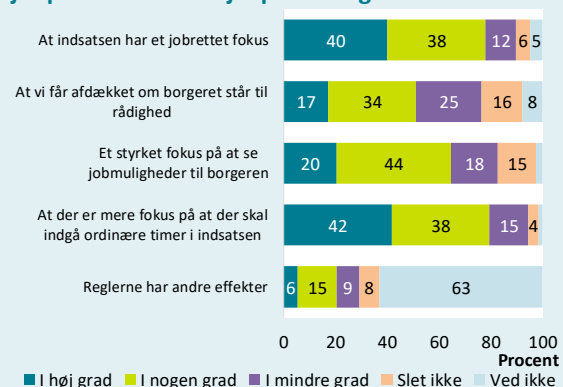
Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen skaber jobfokus

Når medarbejderne i jobcentrene vurderer, hvilken effekt reglerne har på indsatsen, tegner der sig et klar billede af, at kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen medvirker til at skabe et jobrettet fokus. 78 pct. af medarbejderne for de jobparate kontanthjælpsmodtagere angiver, at reglerne i høj grad (40 pct.) eller i nogen grad (38 pct.) understøtter et jobrettet fokus jf. figur 4.9.

Billedet er imidlertid ikke ligeså tydeligt, når der kigges på medarbejderne for de øvrige ydelsesgrupper. Her angiver 61 pct., at reglerne i høj grad (26 pct.) eller nogen grad (35 pct.) understøtter et jobrettet fokus i indsatsen jf. figur 4.10. Der tegner sig derved et billede af, at reglerne virker mere efter intentionen i indsatsen for jobparate kontanthjælpsmodtagere end for de øvrige grupper.

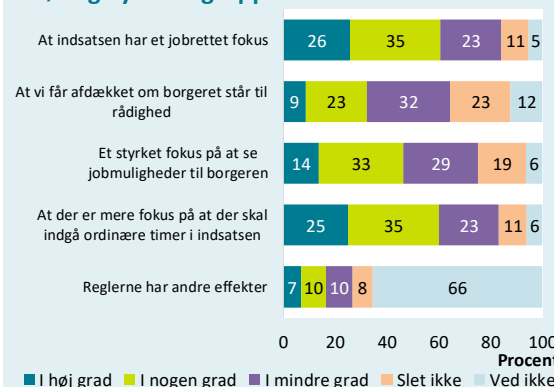

Figur 4.9: Hvilken effekt, vurderer medarbejdere i jobcentret, reglerne har for arbejdet med de jobparate kontanthjælpsmodtagere

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 127 jobcentermedarbejdere i landets jobcentre der arbejder med jobparate kontanthjælpsmodtagere. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Figur 4.10: Hvilken effekt, vurderer medarbejdere i jobcentret, reglerne har for arbejdet med de øvrige ydelsesgrupper

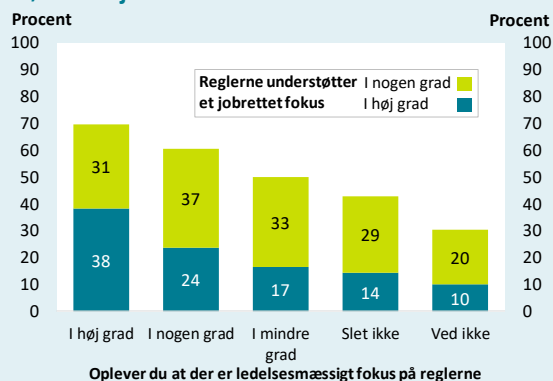
Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 715 jobcentermedarbejdere i landets jobcentre der arbejder med aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, eller borgere på uddannelseshjælp eller integrationsydelse. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Det er testet, om medarbejdernes besvarelse kan have sammenhæng med kommunens praksis ift. rådighedsvurderinger (sanktioner) og kommunernes anvendelse af undtagelser fra reglerne. En hypotese var, at kommuner, der anvender sanktioner meget, kan have en tendens til at vurdere, at reglerne i højere grad bidrager til at afdække borgerens rådighed end andre kommuner. En anden hypotese har været, at kommuner, der undtager få borgere fra 225-timersreglen, i højere grad vurderer, at reglerne understøtter et jobrettet fokus i indsatsen. Det har imidlertid ikke været muligt at påvise sådanne sammenhænge.

Ledelsesmæssigt fokus har betydning for medarbejdernes vurdering af reglernes evne til at understøtte et jobrettet fokus

Analysen har imidlertid vist, at der er en sammenhæng mellem medarbejdernes oplevelse af ledelsesmæssigt fokus på reglerne og medarbejdernes oplevelse af, om reglerne understøtter et jobrettet fokus i beskæftigelsesindsatsen.

Figur 4.11: Sammenhæng mellem medarbejdernes oplevelse af ledelsesmæssigt fokus på reglerne og deres oplevelse af, om reglerne understøtter et jobrettet fokus i indsatsen.

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer.

Det kan være et udtryk for, at ledelsesmæssigt fokus kan understøtte en fælles tilgang i organisationen til, hvordan reglerne bidrager til et jobrettet fokus. Resultaterne af undersøgelsen kunne også pege på et potentiale for at styrke det ledelsesmæssige fokus. Det gælder især i jobcentrets indsats, som er nøgleaktør ift. den jobrettede indsats. I alt 25 pct. af jobcentermedarbejderne vurderer, at der i høj grad er ledelsesmæssigt fokus på området og 30 pct. af jobcentermedarbejderne vurderer, at der kun i mindre grad eller slet ikke er ledelsesfokus på reglerne.

4.4 Opsamling

Spørgeskemaundersøgelsen blandt medarbejdere peger på, at der især er fokus på formidlingen af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i starten af et ledighedsforløb, men også at det indgår i fokus i den resterende del af kontaktføreløbet. Det er især 225-timersreglen, der er fokus på i den løbende sagsbehandling. Kontanthjælpsloftet fylder knap så meget.

Medarbejderne i jobcentrene og ydelseskontorerne oplever i vid udstrækning, at de forstår incitamenterne i både kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Der synes dog at være en oplevelse af, at det er sværere at formidle reglerne end at forstå dem.

Ydelsesmedarbejdere har lettere ved at forstå og formidle kontanthjælpsloftet end jobcentermedarbejdere. Jobcentermedarbejderne, og især de jobcentermedarbejdere, der arbejder med jobparate, har lettere ved at forstå og formidle 225-timersreglen end ydelsesmedarbejderne.

Medarbejdernes vurderinger kunne pege på et potentiale for at understøtte formidlingsarbejdet bedre. Afdækningsworkshoppen med de 9 kommuner har peget ind på en række relevante initiativer, som kan være mulige veje at gå for at understøtte formidlingsarbejdet, jf. kapitel 3.6.

Undersøgelsen peger også på, at medarbejderne i jobcentrene i overvejende grad vurderer, at reglerne understøtter et jobrettet fokus i indsatsen. Reglerne har især sat det aftryk på indsatsen ved, at der tales om de økonomiske gevinster ved at gå i arbejde, og at der informeres om konsekvenserne af reglerne, hvis borgeren ikke opnår arbejde. Medarbejderne for jobparate kontanthjælpsmodtagere oplever i størst omfang, at reglerne kan anvendes som motivationsfaktor for de ledige. Der kan dog også være et forbedringspotentiale i at få en endnu større andel af medarbejderne til at inddrage reglerne i de løbende kontaktføreløb.

Ledelsesmæssigt fokus synes at have en stor betydning for, medarbejdernes vurderinger af, om reglerne understøtter et jobrettet fokus. Et højt ledelsesmæssigt fokus ledsages således typisk også af en højere andel af medarbejdere, der vurderer, at reglerne understøtter et jobrettet fokus i beskæftigelsesindsatsen. Der er mange konkurrerende fokusområder for ledelsen i jobcentret og derfor kan det være relevant at tænke i veje til, at incitamenterne i 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet tænkes ind i nye initiativer og indsatser, således at jobcenterledelsen understøttes i, hvordan de kan fastholde fokus på reglerne samtidig med fokus på nye initiativer, der skal implementeres. STAR har oplyst, at der i stigende grad arbejdes med at indtænke incitamenterne i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i styrelsens nye initiativer.

5. Medarbejderes syn på borgerens forståelse af reglerne og adfærd ift. reglerne.

Borgernes evne til at omsætte kontanthjælpsloftets og 225-timersreglens incitamenters til praktisk handling er afgørende for at opnå de ønskede virkninger af reglerne. For at reglerne kan understøtte borgernes vej i arbejde, er det væsentligt, at også borgerne forstår incitamenterne, og hvordan de kan handle på dem.

I de gennemførte surveys er der søgt viden om borgernes forståelse og reaktion på reglerne ud fra to vinkler. Dels hvordan medarbejderne oplever borgernes forståelse og reaktion, og dels hvordan borgerne selv oplever forståelsen af reglerne og deres handlemuligheder. I dette kapitel præsenteres medarbejdernes vurdering, og i næste kapitel sættes der fokus på borgernes vurdering.

5.1 Medarbejdernes vurdering af, hvor godt borgerne forstår mekanismerne og incitamenterne?

Medarbejderne vurderer, at borgerne forstår reglerne

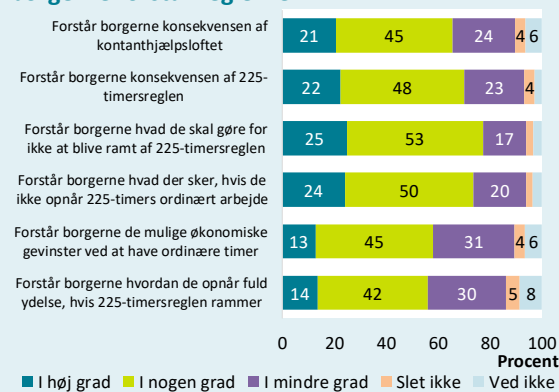
Medarbejdere i ydelseskontorer og jobcentre er blevet bedt om at vurdere, om borgerne forstår konsekvenserne af de to regler, og hvad der sker, når de berøres af 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet, jf. figur 5.1.

Borgerne forstår særligt konsekvensen af ikke at have arbejde

Borgerne forstår efter medarbejdernes vurdering bedst konsekvenserne af ikke at have arbejde, og hvad de skal gøre for at undgå at blive berørt af 225-timersreglen. Mekanismerne i kontanthjælpsloftet, der giver økonomiske gevinster, når der er arbejde ved siden af kontanthjælpen, er til gengæld sværere for borgerne at forstå, jf. spørgsmålene i figur 5.1.

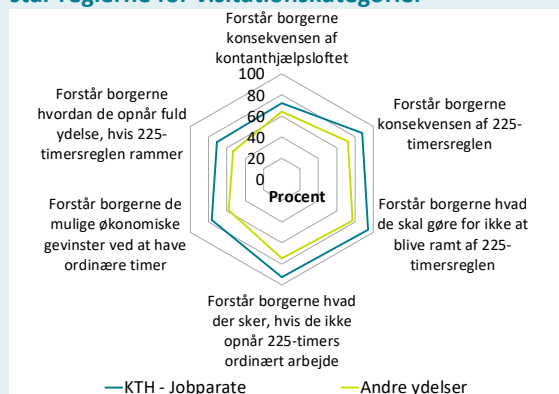
Der er også set på, om jobcentermedarbejderne vurderer de forskellige målgruppers forståelse forskelligt. Resultaterne peger på, at der er det samme mønster i medarbejdernes vurderinger af forståelsen uafhængigt af, hvilken målgruppe medarbejderne arbejder med, jf. figur 5.2. De jobparate vurderes dog i højere grad at kunne forstå mekanismerne i reglerne end

Figur 5.1: Medarbejdernes oplevelse af, hvordan borgerne forstår reglerne

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Figur 5.2: Andel af jobcentermedarbejdere, der vurderer at borgerne i høj eller nogen grad forstår reglerne for visitationskategorier

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 708 medarbejdere i landets jobcentre. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. I alt 127 medarbejdere har angivet at de arbejder med jobparate kontanthjælpsmodtagere, 640 arbejder med andre ydelsesgrupper. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

de øvrige ydelsesmodtagere, herunder aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, uddannelseshjælps- og integrationsydelsesmodtagere.

5.2 Hvad er medarbejdernes vurdering af, hvilken virkning reglerne har på borgernes adfærd og handlinger ift. arbejde?

Alle medarbejdere i ydelseskontorer og jobcentre, der arbejder med den relevante målgruppe, er blevet bedt om at vurdere betydningen af reglerne for borgerne generelt og ift. jobsøgning og den jobrettede indsats.

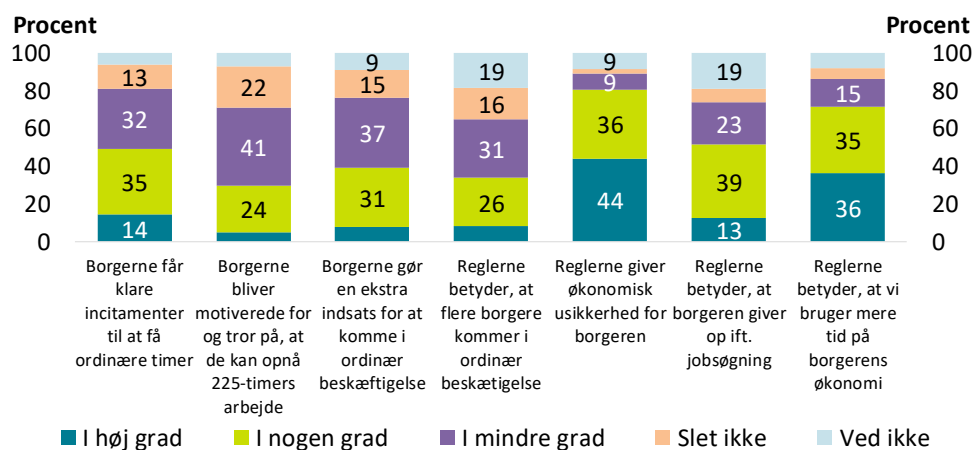
Borgerne får økonomiske incitamenter gennem reglerne og reagerer på det

Ca. halvdelen af medarbejderne vurderer, at borgerne i høj grad eller i nogen grad får klare økonomiske incitamenter til at gå i arbejde og vurderer altså, at reglerne i en vis udstrækning virker efter hensigten, jf. figur 5.3. Knap 40 pct. af medarbejderne vurderer også, at borgerne i høj grad eller i nogen grad gør en ekstra indsats for at komme i ordinær beskæftigelse.

Reglerne indebærer dog også økonomisk usikkerhed for nogle borgere

Det er medarbejdernes vurdering, at reglerne især betyder økonomisk usikkerhed for borgerne, og at der bruges mere tid på at drøfte borgerens økonomi. 44 pct. vurderer, at borgerne i høj grad oplever økonomisk usikkerhed ift., hvornår de modtager ydelse, og hvor meget de modtager. Yderligere 36 pct. af medarbejderne vurderer, at borgerne i nogen grad oplever økonomisk usikkerhed. Ca. 70 pct. af medarbejderne vurderer, at reglerne i høj grad (36 pct.) eller i nogen grad (35 pct.) indebærer, at der bruges mere tid på borgerens økonomi, jf. figur 5.3. Godt halvdelen af medarbejderne vurderer også, at reglerne betyder, at borgerne i høj grad eller i nogen grad giver op ift. jobsøgning.

Figur 5.3: Medarbejdernes oplevelse af, hvad reglerne betyder for borgeren

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.

Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelseskontorer. Spørgsmaalsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Den økonomiske usikkerhed kan skyldes manglende gennemsigtighed i ydelsesreguleringer

Medarbejdernes vurdering af reglerne betydning ift. økonomisk usikkerhed underbygger en problemstilling, som også blev rejst ved afdækningsworkshops. Her blev det fremhævet som en central udfordring, at de reguleringer, der sker i hjælpen, når en borger har ordinært arbejde ved siden af kontanthjælpen, kan medføre stor usikkerhed for borgerne. jf. kapitel 3.4.

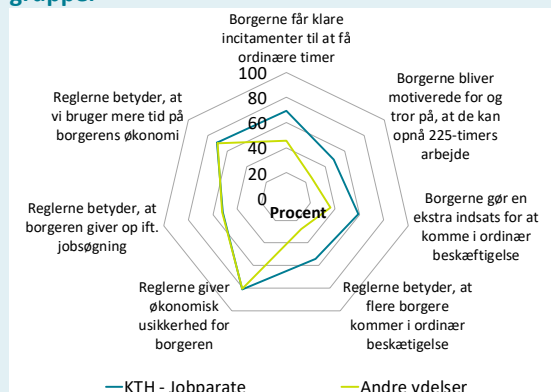
De jobparate er lettere at motivere

I figur 5.4 er der alene sat fokus på jobcentermedarbejdernes vurderinger af reglernes betydning. Svarene er opdelt på de jobcentermedarbejdere, der arbejder med jobparate kontanthjælpsmodtagere, og jobcentermedarbejdere der arbejder med de øvrige grupper.

Resultaterne peger på, at vurderingen af, i hvor høj grad reglerne påvirker borgernes adfærd, afhænger af, hvilken visitationsgruppe medarbejderne arbejder med.

De jobparate kontanthjælpsmodtagere vurderes således, i højere grad end de øvrige grupper, at kunne motiveres til at gøre en ekstra indsats for at finde arbejde som følge af reglernes incitamentsstrukturer, jf. figur 5.4.

Figur 5.4: Andel af jobcentermedarbejdere, der vurderer, at reglerne i høj eller nogen grad har betydning for borgernes adfærd - fordelt på målgrupper

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer. Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 708 medarbejdere i landets jobcentre. I alt 62 kommuner har deltaget i undersøgelsen. I alt 127 medarbejdere har angivet at de arbejder med jobparate kontanthjælpsmodtagere, 640 arbejder med andre ydelsesgrupper. Spørgsmaalsformuliererne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Afdækningsworkshops med kommuner har peget på, at de jobparate opleves at have væsentlig bedre muligheder for at handle på reglerne, og der ses flere forskellige udfald af deres handlinger på reglerne, jf. boks 5.1. Gruppen kan fx bedre tilrette sin jobsøgning og gøre brug af vikarjob og småjob mv.

Aktivitetsparate kan have svært ved at finde ordinære timer

Medarbejdere i jobcentret, der arbejder med øvrige grupper, vurderer reglernes betydning relativt ensartet. Det er vurderingen, at reglerne har mindre betydning for, om disse målgrupper kommer i arbejde eller er motiverede for ordinære timer mv. Knap 30 pct. af jobcentermedarbejderne vurderer, at denne gruppe af borgere i høj grad eller i nogen grad motiveres til at opnå ordinære timer og ordinær beskæftigelse gennem reglerne.

Deltagerne på afdækningsworkshops har bredt set givet udtryk for, at målgruppens muligheder ift. at finde de ordinære timer er mere begrænsede. Processen peger også på, at især medarbejdere i jobcentret, der arbejder med de aktivitetsparate, vurderer, at målgruppen vælger at resignere ift. jobsøgning. Det kan være et udtryk for, at det er svært for målgruppen at se mulighederne for job. Samtidig er det også medarbejdernes vurdering, at målgruppen ofte oplever udfordringer med ustabilitet i indtægtsgrundlaget, når de har ordinære timer, hvilket kan være en stressfaktor for borgeren.

Boks 5.1: Formidling tonet efter borgernes handlemuligheder

I afdækningsworkshops med kommuner har en stor del af kommunerne givet udtryk for, at de ser forskellige reaktionsmønstre hos borgerne. Borgernes adfærd og reaktion på at være omfattet af reglerne falder grundlæggende i fire kategorier:

1. En gruppe, der motiveres til hurtigt at finde ordinært fuldtidsarbejde. (for unge kan der også være tale om unge, der dropper uddannelsesplanen for hurtigt at finde job)
2. En gruppe, der hurtigt optjener de 225 timer for så at vende tilbage til kontanthjælpen. (her kan handlingsmønstret rejse tvivl om rådighed og mistanke om sort arbejde)
3. En gruppe, der arbejder kontinuerligt med at optjene timer.
4. En gruppe, der resignerer ift. jobsøgning ved siden af kontanthjælpen og tilpasser sin økonomi.

De jobparate kontanthjælpsmodtagere vil typisk kunne falde indenfor alle fire grupper, hvor de aktivitetsparate typisk er at finde i gruppe 3 og 4.

Kilde: afdækningsworkshops

Der kan også ligge en barriere i at prioritere ressourcer til at inddrage virksomheder. Det har været jobcenterpanelets² vurdering, at det giver god mening at investere i at inddrage virksomhederne i at finde de egnede ordinære jobfunktioner, hvor også aktivitetsparate kan være med til at skabe værdi, men det kræver en særlig indsats for at få virksomhederne med.

Den særlige indsats for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der pågår i 2017 og 2018 under projektet "Flere skal med", kan være et vigtigt skridt på vejen til at få skabt flere muligheder på arbejdsmarkedet for målgruppen.

5.3 Opsamling

Surveyen hos medarbejdere i kommunerne peger på, at en stor del af medarbejderne vurderer, at borgerne forstår, hvordan kontanthjælpsloftet og 225-timersreglerne kan medføre en reduktion i deres ydelse. De har efter medarbejdernes vurdering sværere ved at forstå de økonomiske gevinster ved at have ordinære timer, og hvad de kan gøre for at optjene retten til ydelse igen.

Det er således incitamenterne, der støtter op om intentionerne med reglerne, som er sværest at forstå ifølge medarbejderne i kommunerne. Og der kan ligge et potentiale i, i særlig grad at få styrket formidling omkring de økonomiske gevinster der understøtter det jobrettede fokus i samtalerne.

Ca. halvdelen af medarbejderne vurderer, at reglerne betyder, at borgerne i høj grad eller i nogen grad får klare økonomiske incitamenters til at gå i arbejde. Jobcentrets medarbejdere, der arbejder med jobparate kontanthjælpsmodtagere, vurderer især, at de økonomiske incitamenters motiverer og understøtter, at kontanthjælpsmodtagerne finder arbejde. De økonomiske incitamenters har mindre virkning i forhold til aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, uddannelseshjælps- og integrationsydelsesmodtagere.

Medarbejderne vurderer samtidig, at reglerne især betyder, at borgerne oplever en stor økonomisk usikkerhed og mindre stabilitet i deres indkomst, og at der er behov for at bruge mere tid på borgerens økonomiske situation i kontakten med borger. For nogle borgere vurderer medarbejderne, at den økonomiske usikkerhed betyder, at borgerne giver op ift. at søge job og i stedet prioriterer en stabil økonomi. Denne vurdering understøtter billedet -fra afdækningsworkshop med kommuner - af, at der ligger et centralt potentiale ift. at skabe mindre økonomisk usikkerhed for borgerne og at kunne kommunikere klarere om de konkrete konsekvenser af reglerne til borgerne.

² Jobcenterpanelet har henover projektperioden mødtes to gange og har drøftet resultaterne af analysen. Jobcenterpanelet har bestået af 5 kommuner, KL og Udbetaling Danmark. Også STAR har deltaget.

6. Borgernes vurdering af egen viden og handlemuligheder ift. reglerne.

I dette kapitel er der fokus på resultaterne af surveyen til borgere, der er berørt af kontanthjælpsloftet eller er berørt og/eller varslet om 225-timersreglen. I alt har 991 borgere på enten kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse deltaget i surveyen. Surveyen er gennemført pr. telefon med en struktureret interviewguide, der har fokus på borgernes viden om og forståelse af reglerne, samt hvordan de oplever indsatsen og deres egne handlemuligheder ift. reglerne.

Tabel 6.1 Respondenter fordelt på målgrupper og om de er berørt af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen

	Antal besvarelser	Andel berørt af kontanthjælpsloftet	Andel berørt af 225-timersreglen	Andel berørt af både kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen
Integrationsydelse - Aktivitetsparate	20	90%	10%	10%
Integrationsydelse - Job- og uddannelsesparate	6	100%	17%	17%
Kontanthjælp - Aktivitetsparate	429	82%	24%	8%
Kontanthjælp - Jobparate	338	54%	62%	20%
Uddannelseshjælp - Aktivitetsparate	109	65%	29%	6%
Uddannelseshjælp - Uddannelsesparate	89	52%	7%	2%
I alt	991	68%	36%	11%

Kilde: Beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM samt registerdatakørsler fra STAR om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Anm.: Antallet af berørte i kontanthjælpsystemet og antallet berørt af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen er opgjort i forskellige datakørsler. Antallet af berørte i kontanthjælpsystemet er fordelt på undermålgrupper baseret på deres seneste forløb.

De deltagende borgere har alle enten været berørt af kontanthjælpsloftet eller varslet om eller omfattet af 225-timersreglen i løbet af 2017 og har derfor for nyligt haft reglerne inde på livet.

Deltagergruppen er forsøgt sammensat, så undersøgelsen er så repræsentativ som muligt. Tabel 6.1 viser, hvordan de deltagende borgere fordeler sig på ydelsesgrupper, og hvor mange heraf der har været berørt af de to regler. Kontanthjælpsmodtagerne fylder mest i deltagergruppen, hvilket har baggrund i, at kontanthjælpsmodtagerne også fylder mest i målgruppen, der omfattes af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

I gennemførelse af de telefoniske interview har det været vanskeligt at træffe og sikre deltagelse fra integrationsydelsesmodtagerne, hvilket er den væsentligste udfordring ift. at skabe et dækkende billede af borgernes oplevelse af reglerne. En del af udfordringen har været, at gruppen ikke har kunnet deltage, da interviewet foregik på dansk. Det er muligt at læse mere om deltagergruppens sammensætning og overvejelser om repræsentativitet i bilag 2.

I dette kapitel samles der op på resultaterne af borgersurveyen. I behandlingen af borgernes svar har det vist sig, at besvarelserne fra jobparate kontanthjælpsmodtagere varierer fra andre målgrupper. Derfor er der særligt fokus på disse forskelle i de efterfølgende afsnit. Dette skal også ses i lyset af, at medarbejderne i jobcentre vurderer, at de jobparate handler mere aktivt i forhold til reglerne end andre grupper.

Hvor det er relevant inddrages viden fra 10 åbne interview med borgere samt afdækningsworkshops med kommunerne.

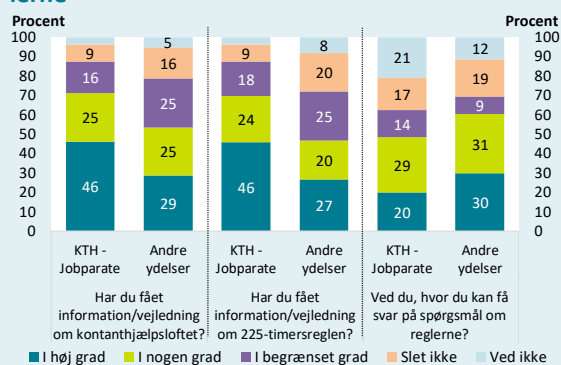
6.1 Har borgere tilstrækkelig viden om/kendskab til mekanismerne og incitamenterne til, at de kan handle på deres situation?

De jobparate oplever i højere grad at have fået information om reglerne

Borgersurveyen viser, at størstedelen af borgerne i undersøgelsen har fået information eller vejledning om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen ifm. deres ledighedsforløb. Surveyen viser også, at der er forskel på, i hvor høj grad de jobparate kontanthjælpsmodtagere oplever at have fået information ift. andre grupper (aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, uddannelseshjælp og integrationsydelsesmodtagere).

Generelt viser surveyen, at de jobparate kontanthjælpsmodtagere i højere grad oplever, at de får information om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Figur 6.1 viser, at ca. 70 pct. af de jobparate angiver, at de i nogen eller i høj grad har fået information om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. For de

Figur 6.1: Har borgeren fået information om reglerne

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.
Anm.: Opgørelsen omfatter 991 borgere i kontanthjælpsystemet. I alt 339 af borgerne er jobparate kontanthjælpsmodtagere, mens 652 er aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere eller borgere på uddannelseshjælp eller integrationsydelse. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Boks 6.1 Forskellen mellem job- og aktivitetsparate

De afholdte afdækningsworkshops belyste bl.a., at der generelt er et mindre fokus på reglerne om 225-timersreglen og kontanthjælpsloftet hos de aktivitetsparate borgere.

Dette skyldes dels, at en stor andel undtages fra 225-timersreglen og dels, at det kan være nødvendigt at håndtere andre udfordringer, før der fokuseres på ordinært arbejde.

Kilde: afdækningsworkshops

anden er 49 pct. for de jobparate.

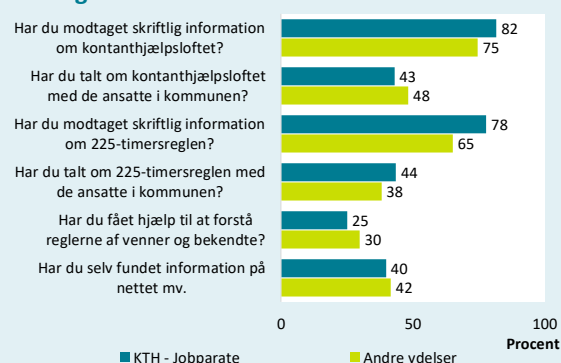
Flest borgere oplever at få skriftlig information om reglerne

Figur 6.2 viser, hvordan borgerne har fået information om reglerne for kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Størstedelen af borgerne modtager skriftlig information om reglerne. Der er et rimelig ensartet billede mellem målgrupperne ift., hvor borgerne får information fra.

Øvrige grupper er andelen, der oplever, at de i nogen grad eller i høj grad har modtaget information om reglerne, på ca. 50 pct.

Til gengæld vurderer de øvrige grupper, at de i højere grad ved, hvor de skal gå hen med spørgsmål. Således vurderer 61 pct. af de øvrige grupper, at de i nogen eller i høj grad ved, hvor de kan finde information om reglerne, mens an-

Figur 6.2: Hvordan har borgerne fået information om reglerne

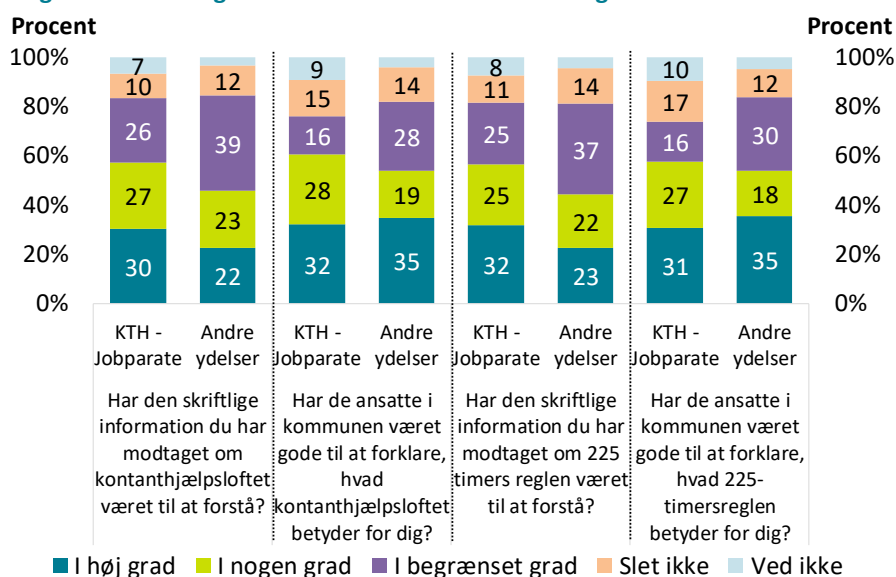

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.
Anm.: Opgørelsen omfatter 991 borgere i kontanthjælpsystemet. I alt 339 af borgerne er jobparate kontanthjælpsmodtagere, mens 652 er aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere eller borgere på uddannelseshjælp eller integrationsydelse. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

For de jobparate har 82 pct. modtaget skriftlig information om kontanthjælpsloftet og 78 pct. har modtaget skriftlig information om 225-timersreglen. For de øvrige grupper er andelen hhv. 75 og 65 pct.

I alt ca. 45 pct. har fået information om kontanthjælpsloftet fra kommunens ansatte, og omkring 40 pct. har fået information om 225-timersreglen fra kommunens ansatte. Det understøtter et billede af, at brugen af skriftligt materiale er mere systematisk og indarbejdet end den mundtlige vejledning fra de ansatte i kommunen.

Figur 6.3: Borgernes vurdering af den information de har modtaget fra kommunen

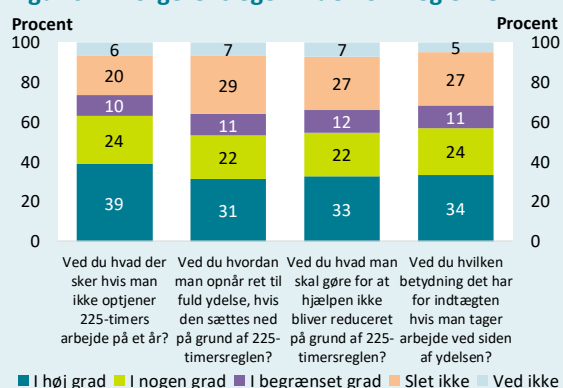
Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.
Anm.: Spørgsmålet er besvaret af borgere, der har svaret "Ja" til at modtage information på den pågældende måde, jf. figur 6.2.
Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Borgerne har lettest ved at forstå den mundtlige overlevering af reglerne

Figur 6.3 viser borgernes vurdering af, om den information, de har fået om henholdsvis kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, har været til at forstå. Omkring 60 pct. af de jobparate oplever, at de i nogen grad eller i høj grad har kunnet forstå den skriftlige information, de har modtaget om reglerne for kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

De øvrige grupper har sværere ved at forstå de skriftlige materialer, de har modtaget om reglerne end de jobparate kontanthjælpsmodtagere. 45 pct. har angivet, at de i høj grad eller i nogen grad synes, at den skriftlige information om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen har været til at forstå.

Figur 6.4: Borgerens egen viden om reglerne

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.
Anm.: Opgørelsen omfatter 991 borgere i kontanthjælpsystemet.
Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Borgerne vurderer samtidig, at de har haft nemmest ved at forstå den mundtlige information, der kommer fra kommunens ansatte.

Det kan være et opmærksomhedspunkt i den fremtidige udvikling af kommunikationen med borgerne at få mere opmærksomhed på at styrke og understøtte den mundtlige formidling, som borgerne har lettest ved at forstå.

Hovedparten af borgerne oplever, at de har viden om, hvordan reglerne virker og hvilken betydning det har.

Borgerne har også svaret på spørgsmål om deres viden om reglerne. Her er der ikke den store forskel på job- og aktivitetsparate. Jf. figur 6.4 mener 63 pct. af borgerne, at de i høj eller i nogen grad ved, hvad der sker, hvis man ikke optjener 225 timers arbejde på et år.

Det er en lidt mindre andel, der er fortrolig med, hvad man skal gøre for at opnå ret til fuld ydelse igen, og hvad man skal gøre for, at hjælpen ikke reduceres. Her er det også knap 30 pct. af borgerne, der vurderer, at de slet ikke ved, hvad betydningen af 225-timersreglen er.

I 10 åbne telefoninterviews med borgere, er der spurgt mere ind til deres oplevelse af deres egen viden, og den information de har fået om reglerne. Her har flere givet udtryk for, at de informationer, de har fået om de reglerne, er for overordnede. Det har betydet, at de ikke på forhånd ved, hvilken betydning det har, hvis de arbejder flere timer. De vil gerne have konkret rådgivning ift. deres egen økonomi.

Borgerne giver også udtryk for, at der er mere specifikke detaljer, de ikke forstår. De har fået nogle standardoplysninger fra jobcentret, men hører også beretninger fra bekendte, der har haft få timers arbejde og ikke har kunnet regne med, hvor meget de får udbetalt næste måned. Det gør dem usikre. Det virker til, at uklarhederne gør dem i tvivl om, hvorvidt det økonomisk kan betale sig at arbejde nogle få timer. De giver dog ikke udtryk for, at det betyder, at de ikke vil søge jobs af få timer, men flere føler sig usikre på økonomien.

Jobcentrene hjælper mest med af finde praktik og andre aktiveringstilbud

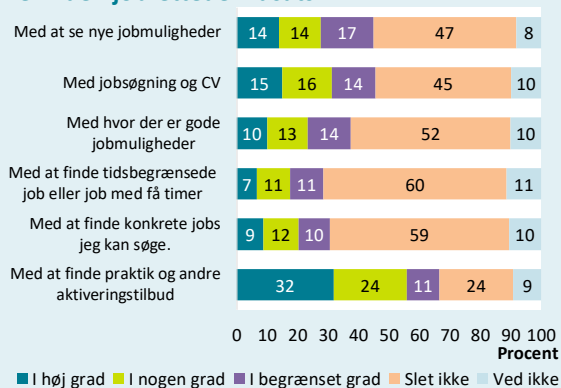
Figur 6.5 viser borgernes vurdering af, hvordan jobcentret har hjulpet borgerne ift. den jobrettede indsats. Generelt er der en oplevelse af, at jobcentret hjælper mest med at finde praktik og andre aktiveringstilbud.

I alt 32 pct. af borgerne har svaret, at de i høj grad har fået hjælp til praktik og andre aktiveringstilbud. Yderligere 24 pct. oplever, at de i nogen grad har fået den hjælp.

Hjælp til jobsøgning og CV samt at se nye jobmuligheder opleves derudover mest hyppigt.

Borgerne er i surveyen blevet spurgt, om de får en konkret type hjælp. Det vil her være naturligt, at det ikke er alle områder, hvor borgeren oplever, at de er blevet hjulpet. I de åbne telefoninterview med borgerne har det også været indtrykket, at det er ret varierende, hvordan borgerne oplever hjælpen fra jobcentret. Nogle oplever, at de har fået aktiveringstilbud fra kommunen, andre vurderer, at kommunen kommer med meget anvendelig vejledning og indsatser, der peger mod konkrete job (både fuldtid og småjob), mens andre mere oplever jobcentret som et kontrolorgan.

Figur 6.5: Hvordan har jobcentret hjulpet borgerne i den jobrettede indsats

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpssystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.

Anm.: Opgørelsen omfatter 991 borgere i kontanthjælpssystemet. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

6.2 Hvordan omsætter borgerne regler og incitamenter i konkrete handlinger/ændret adfærd?

Knap 20 pct. af de jobparate ændrer i høj eller i nogen grad jobsøgningsadfærd som følge af reglerne

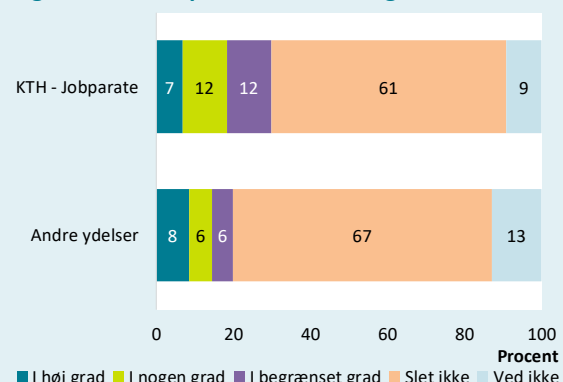
Borgerne har også svaret på spørgsmål om, hvordan kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen har påvirket deres jobsøgningsadfærd.

En stor del af de adspurgte borgere angiver, at de ikke ændrer adfærd på grund af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, jf. figur 6.6.

Der er imidlertid en gruppe blandt både de jobparate og øvrige grupper, der vurderer, at de i nogen grad eller i høj grad har ændret adfærd. Der er således en del af gruppen, der sammenkæder deres jobsøgningsadfærd med reglerne. Den store andel, der ikke oplever en ændring, kan dels være udtryk for, at de ikke forbinder deres jobsøgningsadfærd med reglerne, og dels være udtryk for, at økonomi ikke udgør et centralt incitament for borgerne.

For de jobparate er det ca. hver 5., der vurderer, at de i høj grad eller i nogen grad ændrer adfærd. At det især er denne gruppe, der ændrer adfærd, er i tråd med medarbejdernes vurdering af, at denne gruppe bedre kan og har flere muligheder for at ændre adfærd.

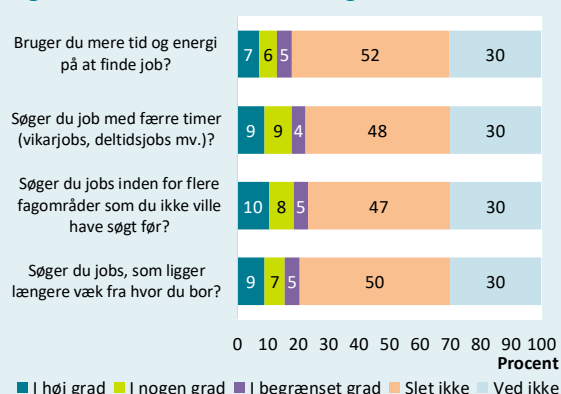
Figur 6.6: Ændrer borgeren adfærd på grund af reglerne fordelt på visitationskategori

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.

Anm.: Opgørelsen omfatter 991 borgere i kontanthjælpsystemet. I alt 339 af borgerne er jobparate kontanthjælpsmodtagere, mens 652 er aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere eller borgere på uddannelseshjælp eller integrationsydelse. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Figur 6.7: Hvordan ændrer borgerne adfærd

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.

Anm.: Opgørelsen omfatter 991 borgere i kontanthjælpsystemet. Spørgsmålsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Jobsøgningsadfærden påvirkes på forskellige måder, og resultaterne tyder på, at når borgeren ændrer adfærd, så sker det på flere fronter. Det vil sige, at de både bruger mere tid på jobsøgning, søger geografisk og fagligt bredere samt søger job, der er korterevarende eller med få timer, jf. figur 6.7.

Der er også en del borgere, som vurderer, at de gør noget konkret anderledes, jf. spørgsmålene i figur 6.7, men ikke vurderer, at de overordnet har ændret jobsøgningsadfærd.

De borgere, der er berørt af 225-timersreglen, ændrer i lidt større omfang adfærd end dem, der kun er berørt af kontanthjælpsloftet.

tet.

6.3 Opsamling

Borgersurveyen peger på, at især de jobparate kontanthjælpsmodtagere oplever, at de har fået information om reglerne, og op imod 60 pct. vurderer, at informationen har været til at forstå. De øvrige grupper oplever i mindre omfang end de jobparate, at de har fået information, og at den er til at forstå.

Gennemgangen tyder også på, at hovedparten af borgerne har en god forståelse af, hvad reglerne betyder. Der kan fortsat være et potentiale i at løfte borgernes viden og forståelse af reglerne. Det gælder i særlig grad de økonomiske gevinster, der ligger for borgeren ved at arbejde ved siden af kontanthjælpen mv. Det oplever borgerne er vanskeligere at forstå end konsekvenserne ved ikke at optjene 225 timer. Medarbejderne i jobcentre vurderer på samme måde, at borgerne har sværest ved at forstå de økonomiske gevinster ved at arbejde ved siden af kontanthjælpen, jf. afsnit 5.1.

Borgerne oplever, at det er lettest at forstå reglerne, når de gennemgås mundtligt af de kommunale medarbejdere. Borgerne oplever imidlertid primært, at de får information via skriftligt materiale. Der kan ligge et potentiale i at styrke kommunernes arbejde med den mundtlige formidling.

De jobparate kontanthjælpsmodtagere reagerer efter egen vurdering mest på reglerne, og ca. hver femte vurderer, at de faktisk ændrer deres jobsøgningsadfærd. Det er lidt mindre for de øvrige grupper, der er omfattet af reglerne.

7. Forskelle i medarbejdernes og borgernes vurdering af viden og handlemuligheder ift. reglerne.

I dette kapitel er der fokus på en række forskelle i medarbejdernes og borgernes vurderinger af henholdsvis informationen om reglerne, medarbejdernes evne til at informere om reglerne, borgernes forståelse af reglerne samt reglernes betydning for borgernes adfærd.

Medarbejderne og borgerne oplever kvaliteten af informationen om reglerne forskelligt

Medarbejderne er blevet spurgt, hvordan de oplever, at der informeres om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Som tidligere vist vurderer 65 pct. af medarbejderne, at de i høj grad eller i nogen grad er gode til at informere om kontanthjælpsloftet. En større andel på 77 pct. af medarbejderne vurderer, at de i høj grad eller i nogen grad er gode til at informere om 225-timersreglen, jf. figur 7.1.

Borgersurveyen viser på den anden side, at borgerne ikke er så positive som medarbejderne i deres vurderinger af kvaliteten af informationsindsatsen. Der er således en andel på 40 pct. af borgerne, som oplever, at de har fået tilstrækkelig information om reglerne. Der er imidlertid samtidig en stor gruppe på 50 pct. af borgerne, som kun i mindre grad eller slet ikke vurderer, at de har fået tilstrækkelig information.

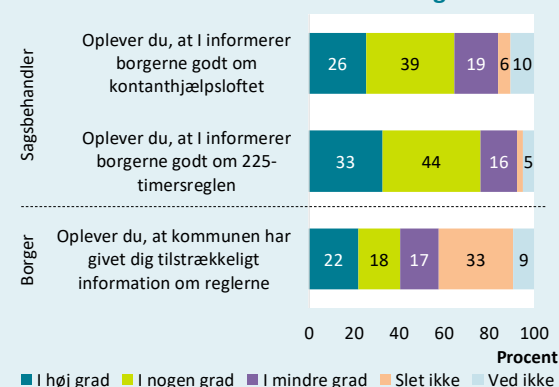
De kvalitative telefoninterviews med borgerne indikerer, at de fleste borgere forstår de overordnede principper i kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Der er imidlertid en række borgere, som ikke forstår en række specifikke detaljer i reglerne, samt borgere som forstår reglerne, men alligevel er i tvivl om, hvorvidt de forstår reglerne korrekt.

Potentiale for at øge borgernes udbytte af medarbejdernes rådgivning om reglerne

Medarbejderne og borgerne har i de gennemførte surveys vurderet aspekter af medarbejdernes evne til at rådgive borgerne om reglerne.

Figur 7.2 viser, at 67 pct. af medarbejderne vurderer, at de i høj grad (26 pct.) eller i nogen grad (41 pct.), er klædt på til at formidle

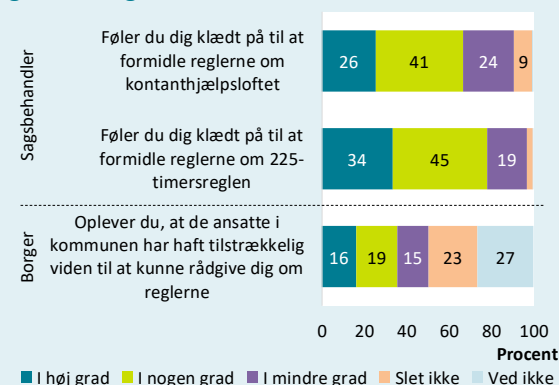
Figur 7.1: Medarbejdernes og borgernes oplevelse af hvordan der informeres om reglerne

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen og survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelsesafdelinger.

Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelsesafdelinger og 991 borgere i kontanthjælpsystemet. Spørgsmaalsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Figur 7.2: Medarbejdernes og borgernes oplevelse af medarbejdernes viden og evne til at rådgive om reglerne

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen og survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelsesafdelinger.

Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelsesafdelinger og 991 borgere i kontanthjælpsystemet. Spørgsmaalsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

reglerne om kontanthjælpsloftet. 79 pct. af medarbejderne vurderer, at de i høj grad (34 pct.) eller i nogen grad (45 pct.) er klædt på til at formidle 225-timersreglen.

Borgernes vurderinger af medarbejdernes formidlingsindsats er mere kritisk. 34 pct. af borgerne vurderer, at medarbejderne i høj grad (16 pct.) eller i nogen grad (19 pct.) har tilstrækkelig viden til at kunne rådgive om reglerne. Et flertal på 39 pct. af borgerne vurderer dog, at medarbejderne kun i mindre grad eller slet ikke har den tilstrækkelige viden.

Afdækningsworkshops i kommunerne og kvalitative telefoninterviews med borgere indikerer, at årsagen til den noget blandede vurdering af medarbejdernes viden kan skyldes, at mange medarbejdere ikke kan - eller ikke ønsker - at indgå i mere detaljerede drøftelser med borgerne omkring størrelsen på udbetalinger mv., men i stedet henviser borgerne til ydelseskontorerne.

Flertallet af borgerne ved, hvad de skal gøre for at leve op til 225-timers

Både medarbejdere og borgere er blevet bedt om at vurdere, om borgerne ved, hvad de skal gøre for at undgå, at deres ydelse bliver reduceret som følge af 225-timersreglen.

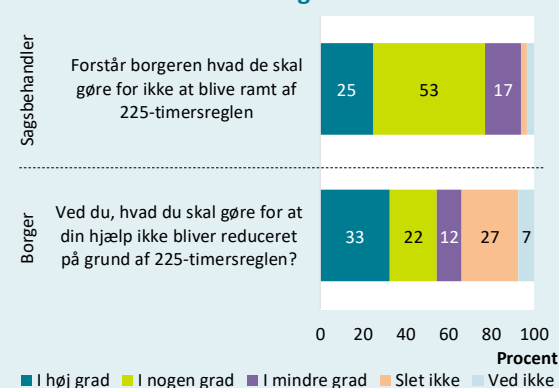
Blandt medarbejderne vurderer 78 pct., at borgerne i høj grad (25 pct.) eller i nogen (53 pct.) ved, hvad de skal gøre for ikke at blive ramt af 225-timersreglen jf. figur 7.3. Blandt borgerne angiver 55 pct., at de i høj grad (33 pct.) eller i nogen grad (22 pct.) ved, hvad de skal gøre for ikke at få deres ydelse reduceret som følge af 225-timersreglen. Godt hver fjerde borger angiver, at de slet ikke ved, hvad de skal gøre for at undgå ydelsesreduktioner som følge af reglen.

Hovedparten af borgerne forstår konsekvenser af 225-timersreglen

Figur 7.4 viser medarbejdernes og borgernes vurdering af, om borgerne ved, hvad der sker, hvis de ikke optjener 225-timers arbejde i løbet af et år.

74 pct. af medarbejderne og 73 pct. af borgerne har angivet, at de i høj grad eller i nogen grad oplever, at borgerne ved, hvad der sker, hvis de ikke optjener 225-timers ordinært arbejde på et år. Der synes således at være stor overensstemmelse mellem borgernes og medarbejdernes vurderinger.

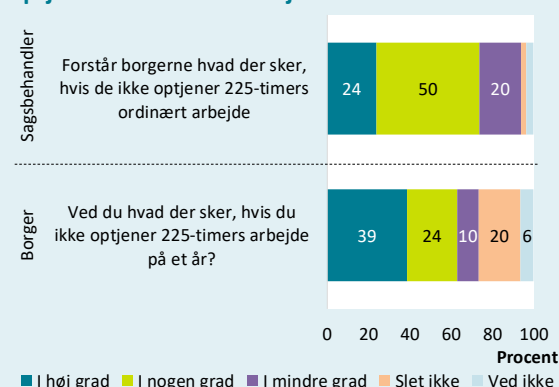
Figur 7.3: Medarbejdernes og borgernes vurdering af, om borgerne ved hvordan de undgår at blive ramt af 225-timersreglen

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen og survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelsesafdelinger.

Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelsesafdelinger og 991 borgere i kontanthjælpsystemet. Spørgsmaalsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Figur 7.4: Medarbejderne og borgernes vurdering af, om borgerne ved, hvad der sker hvis de ikke optjener 225-timers arbejde

Kilde: Survey blandt borgere i kontanthjælpsystemet, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen og survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelsesafdelinger.

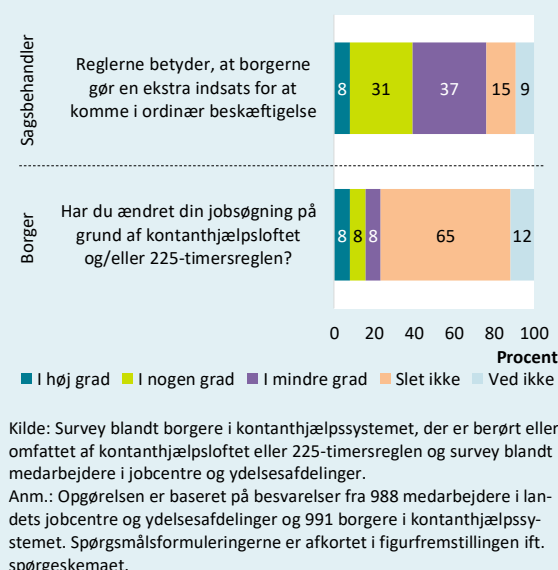
Anm.: Opgørelsen er baseret på besvarelser fra 988 medarbejdere i landets jobcentre og ydelsesafdelinger og 991 borgere i kontanthjælpsystemet. Spørgsmaalsformuleringerne er afkortet i figurfremstillingen ift. spørgeskemaet.

Figur 7.5 viser medarbejdernes og borgernes vurdering af, hvordan kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen påvirker borgernes indsats for at finde beskæftigelse.

I alt 39 pct. af medarbejderne vurderer, at borgerne i høj grad eller i nogen grad gør en ekstra indsats for at komme i ordinær beskæftigelse på grund af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Borgerne vurderer generelt, at reglerne har mindre gennemslagskraft end medarbejderne. Men der er dog trods alt en andel på 16 pct. af borgerne, som angiver, at de i høj grad eller i nogen grad har ændret deres jobsøgningsadfærd på grund af reglerne.

Figur 7.5: Medarbejderne og borgernes vurdering af, om reglerne ændrer borgernes jobsøgningsadfærd

7.1 Opsamling

Dette kapitel har sat fokus på forskelle og ligheder i medarbejdernes og borgernes vurderinger af henholdsvis informationen om reglerne, medarbejdernes evne til at informere om reglerne, borgernes forståelse af reglerne samt reglernes betydning for borgernes adfærd. Analysen har vist:

- Medarbejderne i jobcentrene og ydelseskontorer vurderer i højere grad end borgerne, at de er gode til at informere om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, og at de er klædt til strækeligt på til at rådgive om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.
- Medarbejderne i jobcentre og ydelseskontorer vurderer i højere grad end borgerne, at borgerne ved, hvad de skal gøre for ikke at få deres ydelse reduceret som følge af 225-timersreglen, mens medarbejdere og borgere har en ensartet vurdering af borgernes viden om, hvad der sker, hvis ikke de optjener 225-timer på et år.
- Både medarbejdere og borgere vurderer, at kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen har betydning for borgernes jobsøgningsadfærd. Medarbejderne vurderer dog i højere grad end borgerne, at reglerne har haft en sådan betydning.

Analysen indikerer, at selvom en stor andel af borgerne har stor forståelse for reglerne, så er der stadig potentialer for at øge borgernes udbytte af medarbejdernes vejledning og rådgivning.

Bilag 1 – Metode: Medarbejdersurvey

Medarbejdersurveyen blandt landets kommuner har til formål bredt at belyse hvordan medarbejderne i jobcentre og ydelseskontorer arbejder med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Spørgerammen til medarbejdersurveyen er udarbejdet af mploy i samarbejde med STAR og jobcenterpanelet, og har tager blandt andet udgangspunkt i erfaringerne fra en række afdækningsworkshops og telefoninterviews. Spørgeskemaet er sat op elektronisk til besvarelse i browseren.

I surveyen spørges ind til medarbejdernes egen viden om reglerne, deres forudsætninger for at vejlede borgerne, hvilke hjælpemidler de bruger, hvordan de oplever det ledelsesmæssige fokus på reglerne og ikke mindst hvordan de oplever borgernes evne til at forstå og begå sig ift. reglerne.

Surveyen er sendt til alle landets kommuner. I de fleste tilfælde er undersøgelsen sendt til job- eller arbejdsmarkedschefen, som har sørget for at spørgeskemaet blev videreformidlet til medarbejdere i jobcentret og ydelseskontoret. I enkelte tilfælde er spørgeskemaet efter aftale sendt til en anden kontaktperson.

Spørgeskemaet har været åbent for besvarelse fra d. 27. november til d. 8. december. I løbet af denne periode er der løbende fulgt op på antallet af besvarelser for at sikre tilstrækkelig volumen, samt at både jobcenter- og ydelsesmedarbejdere er repræsenteret. I denne sammenhæng er der sendt opfølgingsmails og ringet rundt til kommunerne.

Deltagerne i undersøgelsen

I alt 988 medarbejdere fra 62 forskellige kommuner har besvaret undersøgelsen. De 62 kommuner dækker over alle landets regioner, og kan kaldes landsdækkende. Som tabel 1 viser, fordeler besvarelsene sig også jævnt over hele landet, med undtagelse af Region Syddanmark der er repræsenteret med over 300 besvarelser.

De deltagende kommuner fordeler sig jævnt størrelsesmæssigt, og der er repræsentanter fra såvel store som små kommuner i undersøgelsen. De større kommuner har bidraget med flere besvarelser og fylder derfor mere i undersøgelsen. Dette hænger sammen med, at de større kommuner har flere medarbejdere der arbejder med målgrupperne for kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Deltagergruppen kommer på dette punkt til at afspejle den samlede population af medarbejdere.

Besvarelsene fordeler sig på 280 ydelsesmedarbejdere og 708 jobcentermedarbejdere. Denne fordeling stemmer overens med, at der er flere jobcentermedarbejdere end ydelsesmedarbejdere der arbejder med målgruppen for kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

På de ovenstående parametre repræsenterer deltagergruppen i høj grad gruppen af medarbejdere, der til daglig arbejder med borgere der berøres af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Tabel 1: Deltagere fordelt på region

	Kommuner	Besvarelser
Region Hovedstaden	16	170
Region Syddanmark	16	334
Region Midtjylland	11	192
Region Sjælland	12	122
Region Nordjylland	7	170
I alt	62	988

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.

Tabel 2: Deltagere fordelt på kommunestørrelse

	Kommuner	Besvarelser
Største kommuner	17	494
Mellemstore kommuner	16	232
Mindre kommuner	15	183
Mindste kommuner	14	79
I alt	62	988

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.

Databehandling og opgørelsesmetode

I opgørelserne fra medarbejdersurveyen er besvarelserne behandlet på medarbejderniveau, og hver gennemført besvarelse vægter det samme i undersøgelsen. Undersøgelsen repræsenterer således medarbejdernes oplevelse af arbejdet med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Størstedelen af praktikertjekkets opgørelser udgøres af frekvenstabeller og figurer, der viser deltagernes besvarelser som helhed eller fordelt på undergrupper. I disse frekvenstabeller er der ikke benyttet særlig statistisk metode til beregning af andele eller gennemsnit.

I de figurer, hvor besvarelserne fordeles på undergrupper, er eventuelle opmærksomhedspunkter angivet i figurens anmærkningstekst.

Enkelte opgørelser er lavet som kryds af flere spørgsmål i undersøgelsen. Disse opgørelser er undersøgt med en χ^2 -test, for at sikre, at opgørelserne repræsenterer en signifikante sammenhæng.

Bilag 2 – Metode: Borgersurvey

Borgersurveyen har til formål at belyse borgernes oplevelse og forståelse af reglerne om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen. Deltagerne er borgere i kontanthjælpssystemet, der enten er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen.

Spørgerammen til borgersurveyen er udarbejdet af mploy i samarbejde med STAR og jobcenterpanelet, og tager blandt andet udgangspunkt i erfaringerne fra en række afdækningsworkshops og telefoninterviews.

I surveyen blev borgerne spurgt om deres egne oplevelser med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, deres forståelse af reglerne, deres oplevelse af jobcentrets viden og evne til at hjælpe med reglerne, og hvilken effekt reglerne har haft på deres jobsøgning.

Undersøgelsen er gennemført telefonisk af Valeur. Det har kun været muligt at kontakte borgere, der har givet tilladelse til at blive ringet op, og som er registreret med opdaterede kontaktoplysninger. Valeur har foretaget opringninger til borgere i målgruppen i perioden fra 20. november til 4. december.

Deltagerne i undersøgelsen

For at være i målgruppen for undersøgelsen skal borgeren i løbet af 2017 modtage kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse. Derudover skal borgerne i perioden også være berørt af kontanthjælpsloftet eller være varslet om eller være berørt af 225-timersreglen. Målgruppen kan således være borgere, der er berørt af reglerne, men kan også være borgere, som er kommet i arbejde eller borgere, som er har optjent min. 225 timer efter de er varslet.

I alt 991 borgere har deltaget i undersøgelsen. Tabel 1 viser de deltagende borgere fordelt på ydelsesgrupper. Deltagergruppen er forsøgt sammensat, så den dels afspejler den samlede gruppe af borgere der er berørt af kontanthjælpsloftet og omfattet eller berørt af 225-timersreglen. Hver delmålgruppe er samtidig repræsenteret med en volumen, der gør det muligt at betragte eventuelle forskellen grupperne imellem.

Tabel 1: Borgere der har deltaget i undersøgelsen, fordelt på ydelseskategorier

	Antal
Integrationsydelse - Aktivitetsparat	20
Integrationsydelse - Job- eller uddannelsesparat	6
Kontanthjælp - Aktivitetsparat	428
Kontanthjælp - Jobparate	339
Uddannelseshjælp - aktivitetsparate	109
Uddannelseshjælp - Uddannelsesparat	89
I alt	991

Kilde: Borgersurvey blandt borgere i kontanthjælpssystemet.

I gennemførelsen af undersøgelsen viste det sig svært at komme i kontakt med borgerne, da de ikke tager telefonen. Særligt borgere på integrationsydelse har været svære at få i tale, enten fordi de ikke tager telefonen, eller pga. sprogbarrieren. Derfor er denne gruppe repræsenteret med relativt få individer, og der er ikke fundament for deciderede sammenligninger på tværs af de ovenstående 6 delmålgrupper. Deltagergruppen rammer dog i tilfredsstillende grad populationen af borgere der er berørt eller omfattet af reglerne, som består hovedsageligt af kontanthjælpsmodtagere. Kun få borgere har takket nej til at deltage i undersøgelsen.

Deltagerne fordeler sig på 95 kommuner i landet, hvorfor undersøgelsen kan kaldes landsdækkende. Antallet af besvarelser fordeler sig desuden tilfredsstillende på de tværs af regionerne, hvor Region Midtjylland dog er underrepræsenteret.

Tabel 2: Deltagere fordelt på region

	Kommuner	Besvarelser
Region Hovedstaden	29	362
Region Syddanmark	20	215
Region Midtjylland	19	154
Region Sjælland	17	176
Region Nordjylland	10	84
I alt	95	991

Kilde: Survey blandt medarbejdere i jobcentre og ydelseskontorer.

Overordnet set repræsenterer de deltagende borgere den samlede population af borgere, der er berørt eller omfattet af kontanthjælpsloftet eller 225-timersreglen. Dog er der et opmærksomhedspunkt ift. at en stor del af borgerne ikke har taget telefonen, som man skal være opmærksom på i tolkningen af resultaterne.

Databehandling og opgørelsesmetode

Opgørelserne i praktikertjekket består hovedsageligt af frekvenstabeller og figurer der beskriver deltagernes besvarelser. I visse tabeller er opgørelserne opdelt på visitationskategori. Denne opdeling er baseret på registeroplysninger leveret af STAR.

I de figurer hvor besvarelserne fordeles på undergrupper er eventuelle opmærksomhedspunkter angivet i figurens anmærkningstekst.

Ud over borgernes besvarelser er der også benyttet registerdata fra DREAM i databehandlingen. Disse oplysninger er benyttet til at kontrollere repræsentativitet og til beskrivende statistik.

M·PLOY

VIDEN > UDVIKLING > IMPLEMENTERING

